

foto dd

300-letnica kronanja milostne podobe Svetogorske Marije

Apostolski nuncij msgr. dr. Juliusz Janusz na Sveti Gori

“Zgodovinska slovesnost” v čast “Kraljici naših src”

Tristota obletnica kronanja milostne podobe Svetogorske Marije je bilo po besedah apostolskega nuncija v Sloveniji, msgr. Juliusza Janusza (*na sliki*), “zgodovinska slovesnost”. V nedeljo, 25. junija, se je v baziliki kot predstavnik papeža Frančiška v Sloveniji in kot duhovnik, ki ga je pred 50 leti v mašnika posvetil kard. Karol Wojtyła, poklonil “starejši sestri Črne Marije iz Čenstohove”, ki je bila kronana le tri mesece po Svetogorski. Vernike je spodbudil, naj Marijo častijo kot “kraljico našega srca”, in jih prosil, naj molijo zanj, da bi “še naprej opravljal svoje duhovniško delo tudi v dobro slovenske Cerkve”. Opogumil jih je, naj ne skrivajo svoje krščanske identitete. Ker je bil v nedeljo tudi dan državnosti, je rektor bazilike pred blagoslovom z iskrenim narodnim ponosom povabil prisotne, da so zapeli tudi slovensko himno.

Mavhinje / 12. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin

Spet se vrstijo čarobni večeri v družbi modrice Talije

Vsredo, 21. junija, se je že dvanajstič dvignil zastor Zamejskega festivala amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah. Po uvodnih besedah organizatorjev, ki so med drugim predstavili letošnjo žirijo festivala (sestavljajo jo dolgoletna urednica dramskih sporedov na tržaški radijski postaji Nataša Sosič, kulturna delavka na področju gledališke umetnosti Dajana Kočevar in igralec Franko Korošec), so bili na vrsti pozdravi gostov, ki so se udeležili odprtja festivala. Med njimi naj omenimo novoizvoljeno županjo občine Devin-Nabrežina Danielo Pallotta, podpredsednika tržaškega občinskega sveta Igorja Gabrovca, podpredsednika Zadrugne kraške banke Dragotina Daneva, predsednika Slovenske prosvete

Marija Maverja in odbornika Zveze slovenskih kulturnih društev Martina Lisjaka ter predstavnic Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Ireno Vajdnal. Vsi so z navdušenjem pozdravili novo izvedbo festivala in poudarili njen pomen za našo narodnostno skupnost. Po odprtju festivala je na odrske deske stopila letošnja prva dramska skupina. To so bili učenci Državne nižje srednje šole Iga Grudna iz Nabrežine. Njihova predstava *Tata ne zna* je nastala v okviru gledališke delavnice, ki jo je v letošnjem letu vodil profesor glasbene vzgoje Stefano Iob, pripravili pa so jo za letošnjo zaključno prireditev.

/str. 8
MNC

www.parrucchelanza.com Najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

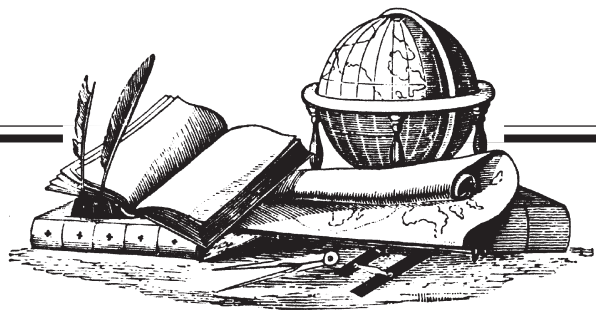
PARRUCCHE
Lanza

• KOZMETIKA ZA LASE
• PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE
IN KOZMETIČARKE

POSEBNA PONUDBA
ZA VSE GELE IN ZA DRUGE
PROIZVODE
ZA LEPOTO NOHTOV

Gorica - Ul. Garibaldi, 13 - na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078
Odprto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

Prireditev bo med Borovci potekala 7., 8., in 9. julija 2017

Mladi Števerjanci vabijo na 47. festival

Mladi in navdušeni člani društva F. B. Sedej že vabijo 7., 8., in 9. julija 2017 med Borovce v Števerjanu, kjer bo potekal 47. Festivala narodno-zabavne glasbe "Števerjan 2017". Tudi letos so ga predstavili v pritlični dvorani Trgovskega doma v središču Gorice, kjer sta o njem spregovorila predsednik društva Filip Hlede in tajnica Liza Terčič (na sliki).

Na občnem zboru novembra 2016 so namreč člani potrdili predsednika in imenovali novo tajnico; podpredsednik je Fabijan Mužič, blagajničar pa Elija Mužič, je še povedal Hlede. Društvo je

znano po tem, da na glavna, odgovorna mesta postavlja mlade. "Z mladimi obrazi naprej", torej! V sezoni, ki se končuje, so še posebno ponosni na Otroški pevski zbor in na mladinsko dramsko skupi-

Foto dd

no M+ ("nov izziv"), pa tudi na Števerjanski vestnik, ki 48 let neprekinjeno poroča o

vsem, kar se "premika" v Števerjanu. Poleg tega so seveda po ustaljenih tirnicah delovali mladinski in mešani pevski zbor, odrasla dramska skupina in mladinski krožek. Člani vseh teh skupin - z

združenimi močmi - postavljajo na noge poletni festival, ki je torej zahtevno ekipno delo in - dodajamo mi - njihova roža v gumbnici. Letos se je prijavilo 16 ansamblov, "vsi so žal iz Slovenije", je dejal Hlede, ki še vedno pogrša kakšnega zamejskega. Liza Terčič je, prvič v tej vlogi, s svojim lepim nasmehom najprej izrazila upanje, da bo kot tajnica dobro speljala festival, nato pa je navedla ime-

Trst

Generalna konzulka RS Ingrid Sergaš srečala vodstvo SSk

Generalna konzulka Republike Slovenije Ingrid Sergaš se je 21. junija srečala z vodstvom stranke Slovenska skupnost. Na srečanju, ki je potekalo na sedežu stranke v Trstu, je Sergaševa povedala, da je ob koncu svojega mandata v Trstu želela še enkrat srečati

manjšino, kar ji je dalo možnost, da gleda na našo stvarnost z bolj globokim pogledom od tistega, ki si ga človek lahko ustvari na podlagi poročil in dokumentov. Deželni tajnik stranke Igor Gabrovec se je konzulki zahvalil za stalno

ohranili z gospo Sergaš tesne stike tudi v bodočem". Tržaški pokrajinski tajnik stranke Marko Pisani se je Sergaševi še posebej zahvalil za njeno vsestransko prisotnost med našimi društvi in ljudmi, predsednik Peter Močnik pa je poudaril temeljno vlogo, ki jo ima

institucionalni pristop matične države pri obravnavi tematik, ki so ključnega pomena za ohranitev in razvoj manjšinske narodne skupnosti. Na pomen državnikega pristopa do problematik manjšine je

delegacijo slovenske stranke, s katero je med svojim delom v deželi Furlaniji Julijski krajini navezala zelo tesne stike. Povedala je, da ji je bilo bivanje pri nas prijetno in zelo dragoceno, saj je v teh letih podrobno spoznala bogato in raznoliko sestavo naše skupnosti. Konzulka je izpostavila pomen neposrednega vsakodnevnega doživljanja z

razpoložljivost pri obravnavanju najrazličnejših tematik in problemov, ki se vsak dan spreminjajo in razvijajo. "Konzulki Ingrid Sergaš smo hvaležni ne samo za njeno pripravljenost in strokovnost, temveč tudi za odkrite in prijateljske odnose, ki so nas povezovali. V tem smislu, je poudaril Gabrovec, ne gre za sloves, saj verjamemo, da bomo

spomnil tudi pokrajinski tajnik za Goriško Julijan Čavdek, ki je posebej izpostavil pomen zastopnosti slovenskih predstavnikov v javnih upravah, tako na deželni in krajevni ravni kot tudi v obeh vejah parlamenta, ki ne bi smela biti odvisna od politične volje ali kratkoročnih volilnih sporazumov. Vsi prisotni predstavniki stranke Slovenske skupnosti so si bili ob zaključku prijateljskega srečanja edini ob ugotovitvi, da bo odslej na Ministrstvu za zunanje zadeve v Ljubljani globoka poznavalka naše stvarnosti in dragocena pomoč slovenski narodni skupnosti v Italiji.

na prijavljenih ansamblov, ki se bodo v festivalskih dneh pomerili na odru, in pa nagrade. Med drugim je poudarila, da bo publika sodelovala že na prvih dveh polfinalnih večerih, ko bo z glasovanjem na posebnih glasovnicah lahko izbrala po en ansambel na večer, ki se bo potegoval za nagrade na finalnem večeru. Hlede je dodal, da jim je v posebno čast, da bo eden izmed članov strokovne komisije tudi "prijatelj", Slavko Avsenik ml. Napovedovalka bo dobra znanka Tjaša Hrobat, ob njej pa bo znani radijski voditelj

Jure Sešek. Nedeljski popoldan, pred razglasitvijo zmagovalcev, bo letos popestril nastop najstarejšega slovenskega ansambla: Beneški fantje namreč praznujejo častljivo 65. obletnico neprekinjenega delovanja. Festival bo potekal med Borovci, v primeru dežja pa imajo v neposredni bližini na razpolago kar dve alternativni prizorišči: veliki beli šotor, k ga daje na razpolago Zveza slovenske katoliške prosvete, in pa seveda lepo obnovljena velika dvorana Sedejevega doma. Hlede se je na koncu zahvalil

navzoči županji Franki Padovan in občinski upravi, ki društvo dobrohotno podpira in pri kateri vedno najdejo odprta vrata, pa tudi deželnemu sedežu Rai, ki je postal njihov medijski pokrovitelj, ZSKP-ju, SSO-ju ter vsem sponzorjem. Zadnjo, najbolj prisrčno zahvalo pa je upravičeno namenil vsem članom društva, ki se na dogodek pripravljajo že od meseca septembra, od srede junija dalje pa intenzivno delajo. Brez požrtvovalnosti takih članov bi gotovo ne prišli do 47. števerjanskega festivala!

Od septembra trijezična šola v Naborjetu - Ovčji vasi

V otroškem vrtcu in osnovni šoli v občini Naborjet-Ovčja vas bodo od septembra začeli izvajati eksperimentiranje večjezičnega šolskega modela. Tako je napovedal Alberto Busettini, tamkajšnji odbornik za kulturo in šolstvo.

V sodelovanju z izkušenim profesorjem Gombosom z Univerze v Celovcu, bo Občina Naborjet-Ovčja vas ustanovila tehniško-znanstveni odbor, ki bo izdelal dokončni model, ki ga bodo spomladi predstavili ministrstvu za šolstvo. Eksperimentiranje je nastalo v okviru projekta z naslovom »Odraščam v več jezikih: furlanščini, slovenščini in nemščini«, ki ga je Zavod Bachmann pripravil prav za občino Naborjet-Ovčja vas. Projekt spremlja konvencija, ki pri doseganju ciljev

projekta združuje Občina Naborjet-Ovčja vas, Zavod Bachmann, deželno agencijo za furlanski jezik Arlef in društva nemške in slovenske jezikovne skupnosti - Kanaltaler Kulturverein, Združenje Cernet, Središče Planika in Združenje Blanchini. Med eksperimentiranjem bo znanstveni odbor izdelal dokončni večjezični model.

Da bi izvedla ta projekt, je občinska uprava skupaj s šolo Deželi predstavila prošnjo za financiranje posebnega projekta. V ponedeljek, 19. junija, so ta projekt predstavili tudi podpredsedniku deželnega sveta Igorju Gabrovcu, ki se je mudil v Naborjetu. Posvetu je tudi sledil podpis skupne resolucije.

Vodstvo SSk soglasno potrdilo zaupanje Gabrovcu

Stranka napoveduje programski kongres

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti, ki se je sestalo 20. junija zvečer, je soglasno zavrnilo odstop, ki ga je po nezadovoljivem izidu upravnih volitev ponudil deželni tajnik stranke Igor Gabrovec.

Vodstvo stranke je svojemu političnemu tajniku in deželnemu svetniku potrdilo polno zaupanje in podporo ter osvojilo njegov predlog, da se skliče programski kongres za analizo političnih trendov na krajevni in vsedrjavni ravni, posodobitev strankinih vsebin, sprejetje programskih smernic, določitev zavezništva in tudi operativno

reorganizacijo stranke, še piše v tiskovnem sporočilu SSk.

Programski kongres bo po vsej verjetnosti meseca oktobra, tako da bo lahko pripravljen za aktivno soudeležbo sekcij, izvoljenih predstavnikov in članov, za katere se je po sprejetju novega statuta šele pred kratkim začela kampanja včlanjevanja. Seja tajništva je bila posvečena oceni volilnih rezultatov, ki bodo dokončni po nedeljski balotaži v Gorici. Že znani podatki pa kažejo na zelo prožno volilno telo, ki ga lahko učinkovito nagovarjamo le z jasnimi in konkretnimi vsebinami. To velja tudi za slovenske volivce.

Povejmo na glas

Za lepa poletna spoznanja

Prišlo je poletje in z njim tako težko pričakovane počitnice in oddih. Zaključuje se t. i. delovno leto, ki se ujema s tistim šolskim in traja od konca avgusta pa vse do junija. Gre torej za kar dolgo obdobje, v katerem smo bili nepretrgoma vpeti v delo in dolžnosti ter se spoprijemali z najrazličnejšimi izzivi. Želeli smo si kar najboljše spričevalo in zanj si je treba prizadevati. Odrasli so morali biti na svojem delovnem mestu skrbni in odgovorni, saj pomeni imeti delo danes veliko in predrago cenjeno dobrino. Vse pa nas je spremljal hiter vrtinec časa, ki ne dovoli počitka, vrtinec, ki nas sili v nekakšno hlastanje in dohitevanje dni. In nemara je bil in je prav čas s svojo hitrostjo, ki jo med drugim povzroča ogromno število tudi nelepkih dnevnih informacij s celega sveta, tisti dejavnik, ki vse bolj določa naše življenje in počutje. Občutek imamo, da smo z obveznostmi in opravili dobesedno zasuti in v nenehnem zaostanku, kar nas navdaja z mučno nejevoljo in se težko dokopljemo do zadovoljstva in miru. Pogosto se zato dogaja - in to je že splošen pojav - da je časovni pritisk prevelik in smo ogroženi. Ogroženi telesno in duševno, ker stresna stanja pričenjajo prizadevatelj zdrave in načenjanja našo notranjost s trenutki nemoči, da ne bomo zmogli, ker je vsega preveč. Na srečo smo vedno na novo odkrili takšno ali drugačno spodbudo in se je spet razjasnilo nebo nad nami in v nas. Uspelo nam je rešiti problem, ki nas je mučil, izboljšali smo ocene v šoli, osvežili smo medsebojna prijatel-

jstva in ponovno smo bili polni prepričanja, da bo v prihodnje vse v redu - trenutki nemoči, potem ko smo jih premagali, so nam celo podarili nov zanos, lepša razpoloženja, kot smo jih poznali prej. V nas je spet zasijala svetloba vsega lepega, ki nas, se zdi, ne bo nikoli več zapustila. In čas počitnic oziroma zasluženega dopusta nam toliko bolj in v mnogo večji meri ponuja možnost novega pričetka. S pomočjo lepote narave, morja, planin, potovanj, vedre družbe bomo zagotovo na novo zaživeli, se bomo spočili, pri tem umirili in se iztrgali udarjanju časa, ki v nas sicer ustvarja nemir in nezadostnost. Pregledali bomo leto, ki je minilo, prepoznali morebitne napake, ki jih ne bomo več ponovili in odprle se nam bodo nove poti, da se bomo učinkoviteje spopadli z izzivi zgodnje jeseni. Pri tem pa bi bilo prav, ko bi pomislili, čemu bi veljalo posvetiti največ prizadevnosti, da bi bilo naše življenje tudi med delovnim letom prijetnejše in manj obremenjujoče. Prav gotovo medsebojnim odnosom, odnosom v družini, da bi bili ti še lepši, odnosom s prijatelji v službi in v šoli ali pa s tistimi, s katerimi se družimo v prostem času. Ker od teh odnosov z drugimi je odvisno, kakšno bo naše počutje. In da bi se počutili zares dobro tudi potem, ko bo poletje mimo, se je vredno potruditi in kar vnaprej dati drugim svojo dobro voljo, prijaznost in razumevanje - ta pobuda bo gotovo najkoristnejši rezultat našega počitničevanja.

Janez Povše

Poletne razprodaje

Letos od prvega julija do konca septembra

Poletne razprodaje v Furlaniji Julijski krajini se bodo začele 1. julija, trajale pa bodo do 30. septembra. Sklep, ki ga je po posvetovanjih s trgovci predlagal podpredsednik Sergio Bolzonello, je potrdila deželna vlada. / ARC/PV

Intervju / Boštjan Kocmur in Uroš Zorn ob 25-letnici SVS

“Naše osnovno vodilo je povezovanje Slovencev po svetu z matično domovino”

Prav prvi konec tedna v juliju bo Izseljensko društvo Slovenija v svetu proslavilo petindvajsetletnico obstoja. Ob tem pomembnem mejniku smo se o društvu, ki opravlja nezamenljivo vlogo, pogovorili z generalnim tajnikom društva Slovenija v svetu, Boštjanom Kocmurjem, in predsednikom Urošem Zornom. Za čas, ki sta nam ga namenila, in za izčrpne odgovore se jima iskreno zahvaljujemo.

Pri Izseljenskem društvu Slovenija v svetu (SVS) letos obeležujete pomembno obletnico, petindvajsetletnico delovanja. Naše bralce bi gotovo zanimalo, kako je društvo sploh nastalo, kakšni vzgibi so privedli do njegove ustanovitve in kakšne cilje si je ob tem zastavilo.

Zamisel društva Slovenija v svetu se je rodila leta 1991, v času, ko se je slovenska država osamosvajala in vključevala v zbor narodov. Mnogi od nas smo skoraj leto dni že bili aktivno vpeti v procesu osamosvajanja po različnih metropolah po svetu. Po uspehi osamosvojitvi poleti 1991 so se nekateri Slovenci, rojeni v Argentini, preselili v Slovenijo. Na pobudo Katoliškega središča za Slovence po svetu in drugih organizacij doma in po svetu so se v stari Ljubljani januarja 1992 skupaj z delegati slovenskih skupnosti po svetu dogovorili, da ustanovijo društvo izseljencev za izseljence, ki bi zapolnilo šestindesetletno vrzel povezovanja povojnih slovenskih izseljencev z matično domovino. Društvo je prejelo ime Slovenija v svetu po izseljenski himni, pa tudi zato, ker smo si zadali kot nalogo skrb za Slovence, ki so v svetu in tam ohranjajo slovenstvo. Na takratnem notranjem ministrstvu pa so zahtevali, da imenu Slovenija v svetu dodamo še opis dejavnosti, Izseljensko društvo.

Kje ima društvo svoj uradni sedež in koliko članov šteje?

Sedež društva je v prostorih Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano, na ulici Štula 23. Članov v Sloveniji pa je 153, izven Slovenije pa poleg raznih organizacij in ustanov še več sto članov.

Katero je njegovo najpomembnejše vodilo?

Povezovanje Slovencev po svetu z matično domovino je naše osnovno vodilo. Povezovanje z organiziranimi slovenskimi skupnostmi po svetu je bila tudi naša prva naloga in na tej poti lahko rečemo, da v dvajsetih letih je to delo obrodilo obilne sadove. V slovenskem prostoru nam je uspelo s trdim delom dati kakovostno noto v prid odnosu do slovenskega izseljenstva in

Boštjan Kocmur

do vsega, kar izseljenci ustvarjajo. Izvirna ustvarjalnost ter izvirno razmišljanje slovenskih izseljencev sta v slovenski prostor prinesla osvežitev. Preko obstoječega šolskega sistema ter športnih in kulturnih ustanov v izseljenstvu smo lahko organizirali razne prireditve in obiske, ki nas vedno znova obojestransko bogatijo.

Pod okriljem SVS se združujejo slovenski izseljenci iz različnih držav. Bi lahko navedli iz katerih?

Sodelujemo z različnimi organizacijami in skupnostmi v Argentini, Kanadi, Avstraliji, Belgiji, Nemčiji, Franciji, Švedski in Ameriki, ki redno gostujejo pri nas. Slovenske skupine, umetnike, strokovnjake, učitelje in ustvarjalce pa pošiljamo k Slovincem, ki živijo v omenjenih državah.

Kolikokrat na leto imate redne seje in kakšne so na

Uroš Zorn

de, ki predstavljajo že drugi ali tretji rod tistih Slovencev, ki so si v tujini uredili življenje? Kaj jim ponuja, da se ne bi pretrgala njihova vez z domovino?

SVS je že v začetku, pred 25 leti, z raznimi programi prevzela skrb za mlade. Preko šolskega sistema in raznih obiskov je vedno skušala približati Slovenijo vsem generacijam, posebno generacijam, ki niso imele še osebnega izkustva v Sloveniji. Vsako leto so nas obiskovali in nas obiskujejo dijaki iz prekomorskih držav, razni pevski zbori, različne gledališke in folklorne skupine; prirejamo različne športne prireditve, na katerih vsakič sodeluje več sto mladih.

Ali se društvu približajo tudi mladi, ki so iz domovine odšli v zadnjih letih, da bi si na tujem dobili službo? Ali pa ti ne čutijo potrebe po tovrstnem druženju?

Ko Slovenija še ni bila članica EU, so se nam zelo pogosto oglašali mladi z željo, da bi jim prekrbneli kakšno službo v tujini. V tistem času smo vedno skušali mlade prepričati, da pot v tujino ni Indija Koromandija in da v Sloveniji so tudi dobre možnosti za uspeh. To smo jim zagotavljali iz prve roke, saj smo mi prihajali z obratne strani, iz izseljenstva v Slovenijo. Po vstopu Slovenije v EU pa so se stvari malo spremenile, mladi si zdaj lahko sami preskrbijo delo in vso potrebno informacijo. Ponudba za odhod mladih iz Slovenije pa je za vse dostopna. Ti mladi, ki zdaj odhajajo, nimajo še nobene potrebe, da bi se družili s Slovenci na tujem.

Kako pa SVS obravnava naša matična domovina Slovenija? Namenja njegovemu delovanju pozornost in kaj finančnih prispevkov?

SVS je v 25 letih dokazala, da se uradne institucije lahko zanašajo na nas. Če pogledamo nazaj, je bilo naše začetno delovanje izključno odvisno od našega prostovoljnega dela. V

tistem času nam je brez rednega financiranja uspelo izpeljati več pomembnih programov, gostovanj in dogodkov. Po letu 1997 pa so se stvari bistveno izboljšale, ko nam je Urad za Slovence po svetu omogočil profesionalizacijo z enim zaposlenim, nekaj let pozneje pa še z dvema zaposlenima.

Zaradi zmanjšanih dotacij v letu 2010 imamo zdaj le enega in pol zaposlenega.

Zanima nas tudi, ali gojite pri društvu stike z drugimi podobnimi organizacijami. Organizacije, ki se ukvarjamo v Sloveniji s Slovenci po svetu – te so štiri –, pokrivamo različna področja in zaradi tega stiki z njimi niso tako pogosti. Redno pa si izmenjujemo vabila in srečujemo ob pripravah na prireditve Dobrodošli doma, ki jo vsako leto prireja Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

V juliju bo v režiji SVS že dobro ustaljena vsakoletna prireditev, poimenovana tabor. Ob letošnjem pomembnem mejniku na ustvarjalni poti društva bo njen potek gotovo slovesnejši. Bi nam lahko razkrili, kdaj in kje jo boste priredili in kako ste si zamislili njen program?

Praznovanje 25-letnice SVS bo letos v okviru 24. tabora Slovencev po svetu, v soboto 1. julija, v Zavodu sv. Stanislava.

Ob 16. uri bomo pričeli s sv. mašo, ki jo bo daroval ljubljanski nadškof in metropolit Stanislav Zore z izseljenskimi duhovniki. V dvorani Matije Tomca pa bosta kulturni program in okrogla miza na temo Spoznal sem Slovence po svetu, na kateri bodo sodelovali izseljenski duhovnik Zvone Podvinski, novinar in publicist Ivo Jevnikar, ravnatelj Solidaritatis g. Jože Kopeinig, Mojca Kucler Dolinar, Alenka Jeraj, Boštjan Kocmur in g. Franc Pukšič. V kulturnem programu pa bodo nastopili pesnik Tone Kuntner, Oktet Vrtnica, operna pevca Lucas Somoza Osterc in Marcos Bajuk ob spremljavi Ivana Vombergarja in dijaki RAST 46 iz Argentine.

Pričakujete, da jo bodo obiskali predstavniki kulturnih ustanov iz Slovenije, zamejstva in zdomstva? Bodo med povabljeni tudi politične osebnosti iz slovenske vlade ali morda sam predsednik Borut Pahor?

Povabili smo vse predstavnike sorodnih organizacij v Sloveniji, zamejstvu in po svetu, ves politični vrh, ministra za Slovence po svetu Gorazda Žmavca in vse nekdanje ministre in državne sekretarje, ki so v teh 25 letih vodili Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Gotovo ne bi smel te prire-

ditve zamuditi minister z Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc! Njemu smo najprej poslali naše vabilo.

Ko bo mimo ta slovesna obeležitev, katere uredništvo gotovo zahteva mnogo truda in napora od vseh društvenih članov in članic, kakšne načrte imate pri SVS? Kaj si želite za prihodnost? Morda so na obzorju kakšne nove zamisli za še večjo popestritev delovanja?

Najprej seveda upamo, da bo obeležitev 25-letnice delovanja našega društva lepo uspela in da bo v javnosti še bolj razširila videnje o našem delovanju. Preveč je še ljudi tudi v našem ožjem okolju, ki niso še nikdar slišali o nas. Za prihodnost pa je seveda veliko načrtov, a kaj, ko se pogosto marsikaj ustavi ob denarju; čeprav je z delovanjem društva povezanega veliko prostovoljnega dela, se neka-

obračali na nas. Danes pa se dogajajo stvari tudi v obratni smeri. Malo Slovencev se vrača, veliko število mladih pa odhaja v tujino. To predstavlja predvsem velik izziv za državo, naše društvo pri tem lahko prispeva le k povezovanju. A tudi tu so težave, saj imajo ti odhajajoči mladi drugačen pogled na narodno zavednost kot starejša generacija izseljencev. Vendar bi morali narediti vse, kar je v naši moči, da bi ti mladi ostali povezani z domovino in se vanjo tudi vrnili. Glede izseljenških skupnosti po svetu pa mislimo, da je največja naloga ta, da jim skušamo na vse možne načine pomagati pri ohranjanju jezika, npr. z učitelji slovenščine, s knjigami, s tečaji slovenskega jezika, z različnimi delavnicami o slovenski kulturni dediščini itd., saj je jezik glavni temelj identitete nekega naroda. Želeli bi si tudi več povezav z zamejskimi Slovenci v vseh mejnih državah Slovenije. Na programu imamo tudi zbiranje arhivskih podatkov in pričevanj o Slovencih v tujini. V pripravi so razni zborniki,

60. obletnica v Cankarjevem domu. Premier Janez Janša, predsednik SVS Boštjan Kocmur, slovenski metropolit nadškof Alojzij Uran

tere pobude ne morejo izvesti le z dobro voljo. Kar se nam zdi pomembno, je še večje povezovanje z organizacijami in društvi po Evropi tudi na osebni ravni, saj se s tem spletejo tudi prijateljski odnosi. Mogoče bi si tudi od teh društev želeli več zavesti, da je naše društvo njim na razpolago in da bi se lahko pogostje

vsako leto pripravljamo tudi publikacijo z vsebino naših taborov itd. Želja je veliko, ideje se porajajo tudi sproti, glede na trenutne potrebe in okoliščine... Upamo pa, da nam tudi v prihodnosti ne bo zmanjkalo volje do dela in da bomo čim bolj povezovali Slovence po svetu z matično domovino.

IZSELJENSKO DRUŠTVO SLOVENIJA V SVETU
lepo vabi na slavnostno prireditev ob

**25-LETNICI
IZSELJENSKEGA DRUŠTVA
SLOVENIJA V SVETU**
– 24. tabor Slovencev po svetu –

v soboto, 1. julija 2017,

ob 16. uri v Zavodu sv. Stanislava,
Štula 23, Ljubljana Šentvid.

Sv. mašo bo daroval ljubljanski nadškof metropolit
msgr. Stanislav Zore.

Pozdravi in okrogla miza

“Spoznal sem Slovence po svetu”

Učenci Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana
(Nada Zorn Herem)

Pesnik in igravec Tone Kuntner

Oktet Vrtnica iz Nove Gorice

Marcos Bajuk in Lucas Somoza Osterc

ter pianist Ivan Vombergar

Dijaki iz Argentine RAST 46

Razstava slik Sonje Snoj

Lepo vabljeni vsi Slovenci
iz matične domovine, zamejstva,
zdomstva in izseljenstva.

Tabor 2014

njih najbolj pogoste točke dnevnega reda?

Pri SVS imamo več rednih sej na leto. Njihova pogostost in vsebina pa je odvisna od zahtevnosti dogodkov, ki so pred nami.

Delovanje društva SVS je razvejeno. Bi nam lahko povedali, katere so najbolj odmevne dejavnosti, ki jih prireja društvo od ustanovitve dalje?

Najbolj odmevne dejavnosti društva so brez dvoma vsakoletni tabori in redne predstavitve Slovencev po svetu ter njihove izvirne dejavnosti ob gostovanjih, nastopih, turnirjih in tematskih srečanjih. Pomembno je bilo tudi naše sodelovanje pri sestavi zakona o Odnosih RS s Slovenci v zamejstvu in po svetu, kjer smo bili soavtorji posebno pri poglavju o repatriaciji Slovencev po svetu.

Kako skrbi društvo za mla-

Jubilant je praznoval v Trebčah

Zlatomašnik Ivo Milkavc

Letos praznuje zlato mašo gospod Ivo Miklavc, duhovnik, ki je lahko vsem za zgled in kateremu smo Slovenci v naših krajih še posebno hvaležni za vse njegovo nesebično delovanje.

Opisati življenje in vse to, kar je tak velik človek storil, ni lahko, saj se v svoji ponižnosti ni nikoli izpostavljali ali hvalil vsega svojega opravljenega dela bodisi na duhovnem kot na vseh ostalih področjih. Gospod Ivo Miklavc se je rodil 27. oktobra 1938 v Lovrencu na Pohorju, na Štajerskem. Oče, zdaj že pokojni Roman Miklavc, je bil kamnosek in je z ženo Kristino Fišinger ustvaril številno družino, saj se jima je rodilo pet otrok. Ivo je po svojih močeh pomagal doma, osnovno šolo je dokončal v domačem kraju, šolanje pa je nato nadaljeval na gimnaziji na Reki. Semenišče pa so na Reki zaprli (tam je bil Ivo Miklavc v noviciatu za salezijansko družbo), tako da je šolanje nadaljeval na Zadru. Po maturi je na Rakovniku v Ljubljani doštudiral na teološki fakulteti. V duhovnika je bil posvečen 29. junija

1967 in je pel novo mašo v Ribnici na Pohorju 2. julija istega leta. Že prvega oktobra 1967 so ga poslali za župnika na Primorsko, v župnijo Svete Bride. Ta je bila tedaj še mlada matična župnija, saj je nastala 1. februarja 1965, kasneje je nastala župnija Ankanan. Župnijo je gospod Ivo Miklavc vodil nepretrgoma celih 34 let, medtem je tam opravil ogromno dobrega. Najbolj odmevno in pomembno je, da župnija Ankanan sploh ni imela lastne cerkve, g. Miklavc si je pa kaj kmalu ustvaril vizijo ankananske župnije z lastnim hramom oz. lastno cerkvijo. S svojo pohorsko trmo, neomajnim zaupanjem v Božjo previdnost, neustrašnim značajem in veliko volje do dela je župnik trkal na vsa vrata in vsako priložnost je izkoristil, da bi lahko postavil cerkveno stavbo. Leta 1970 je komisija za verska vprašanja pristala na gradnjo nove cerkve (iz turističnih razlogov). Treba je bilo pridobiti sredstva in tudi prepričati najrazličnejše ljudi o potrebi take gradnje, kar je bilo v tedanji Jugoslaviji vse prej kot enostavna zadeva. Po odkupu primerne lokacije

so 20. marca 1983 blagoslovili temeljni kamen, maja istega leta je cerkev že dobila streho. Dela so se hitro nadaljevala, julija 1984 je bila izdana odločba o tehničnem prevzemu, novembra istega leta pa je nova cerkvena stavba že pridobila uporabno dovoljenje. Po dvajsetih mesecih trdega dela, ogromnega časa in energij je bila cerkev v Ankananu posvečena sv. Miklavžu (sv. Nikolaju) 2. decembra 1984. Medtem pa je gospod Ivo vsekakor skrbel za vse svoje župljane in še posebno za mladino, saj je ustanavljal najrazličnejše skupine in še zlasti skavte. V nekdanji Jugoslaviji je bila skavtska organizacija prepovedana (saj so jo ukinili in si izmislili tabor-

niško organizacijo, ki naj bi imela podobne cilje pri vzgoji mladine...), gospod Miklavc pa je vedno cenil Baden Powellova načela (še posebno to, da je moral vsak skavt biti zvest Bogu in domovini). Zdelo se mu je pomembno, da bi imela mladina priložnost, da bi se organizirano vzgajala v skavtskem duhu. Tako je stopil v stik s člani Slovenske zamejske skavtske organizacije iz Trsta in v osemdesetih letih prejšnjega stoletja so na tržaškem jurjevanju v popolni tajnosti obljubili prvi roverji in popotnice v Sloveniji. V župniji Ankanan so nastajali zametki skavtske organizacije, ki se je po osamosvojitvi Slovenije lahko končno spet uradno ustanovila... Miklavčeva skrb pa so bili tudi posamezniki, bodisi mladina kot starejši župljani, nikomur ni nikoli odrekal priložnosti za spoved ali sproščenega pogovora o duhovnih stvareh. Gospod Ivo izredno rad planinari in tako je organiziral najrazličnejše duhovne vaje v hribih; na številnih skavtskih taborih (bodisi zamejskih skavtov kot kasneje slovenskih iz matice) je sodeloval kot du-

hovni vodja, vsak dan je tam obhajal sv. mašo in s svojo nevsiljivostjo, a prepričanostjo dosegel, da so se je mnogi udeleževali. Po častitljivi dobi 34 let so predstojniki gospoda Iva Miklavca premestili iz župnije Ankanan. Potem ko je bila cerkev zgrajena, posvečena, ko je vsa okolica dobila urejeno podobo in je bila obdana z vinogradi in oljkami, ko je v župniji mrgolelo duhovnih skupin in je bilo delovanje zgledno urejeno (marsikdo je prepričan, da bi v Ankananu še vedno maševali v kakšnem šotoru ali baraki, ko ne bi bilo Miklavca), je moral gospod Ivo na nove službene obveznosti, v Trebče pri Trstu. Tam ni našel idiličnih razmer, vseeno pa se je lotil dela, najprej v cerkvi in župnišči in tudi med ljudmi, da so ga kaj kmalu vzljubili in vzeli za svojega. Kot salezijanec pa še vedno mnogo pomembnosti posveča mladini.

V nedeljo, 25. junija 2017, je gospod Ivo Miklavc praznoval zlato mašo v Trebčah. Svete daritve se je udeležilo res ogromno ljudi, ki so želeli skupaj s slavlencem moliti ob pomembni obletnici. Ob koncu maše se je zvrstilo mnogo pozdravov župljanov in predstavnikov raznih društev (trebenske godbe, skavtov, openskega cerkvenega pevskega zbora, biblične skupine itd.), ki so hoteli izkazati hvaležnost trebenskemu župniku. Prišli so tudi verniki iz Ankanana; Damjan Hrabar je prebral res občuteno spominsko besedilo (po katerem smo povzeli marsikaj iz slavljenčevega življenjepisa za ta zapis). Sedanji trebenski župljani pa so v trajen spomin podarili velik lesen kip sv. Jožefa, ki bo odslej krasil cerkev (saj je g. Ivo večkrat pojmal, da je velika škoda, da cerkev ne premore takega svetnika). Po praznični daritvi so vaščani izredno skrbno pripravili pogostitev, saj je ob takem pomembnem duhovnem slavlju pomemben tudi družabni trenutek, ko se vsi lahko veselijo in čestitajo slavlencu.

Teško je opisati petdeset let nesebičnega delovanja skromnega, a izrednega človeka v nekaj skopih vrsticah. Vsi, ki gospoda Iva Miklavca poznajo, vedo, da je vse, kar je naredil in še dela, naredil le v Božjo slavo. Sam ne le pridiga in prepričuje ljudi, da je Bog ljubezen: on to ljubezen živi in jo skuša posredovati ljudem in z zgledom in trdim delom pričati o njej. Vse njegovo delovanje je ena sama molitev. Lahko smo hvaležni dobremu Bogu, da nam je poslal takega človeka, in lahko le upamo, da bomo še mnogo plodnih in uspešnih let lahko preživeli ob njegovem pričevanju.

Vsekakor HVALA za vse, gospod Ivo! **MAP**

Izšla Mladika 4/2017

O pravicah manjšine

“Manjšinske pravice so tudi človekove pravice”. S tem naslovom nagovarja svoje bralce četrta številka tržaške revije Mladika in tej temi namenja poglobitev v Fokusu. Pravice pripadnikov narodnih manjšin sodijo v sklop človekovih pravic, vendar upoštevajo tudi ‘manjšinca’ kot člana skupnosti, njegov teritorij, odnose z oblastmi in z drugimi. Z manjšinskimi pravicami se ukvarjajo etika, politika, dokaj obvezujoče tudi pravo – mednarodno, državno in krajevno. V zvezi s to problematiko je Ivo Jevnikar pripravil pogovor s tržaškim časnikarjem in politikom ter med letoma 1998–2005 predsednikom Evropskega urada za manj razširjene jezike Bojanom Brezigarjem, ki ocenjuje, da današnja Evropska zveza ni več zainteresirana za manjšinsko politiko. Pogovoril se je tudi z avstrijskim diplomatom slovenskega rodu dr. Valentinom Inzkom, ki je eden izmed sedem članov mednarodnega “državlanskega odbora”, kateri je leta 2013 sestavil dokument z enajstimi zahtevami za Evropsko unijo, da sprejme nove ukrepe za učinkovitejšo varstvo narodnih in jezikovnih manjšin. Jevnikar je pripravil tudi pogovor z mlado Tržačanko Nastjo Slavec, ki je kot predstavnica društva Mladi v odkrivanju skupnih poti bila letos spomladi v Albaniji izvoljena v ožje vodstvo Mladine evropskih narodnih skupnosti YEN. O varstvu narodnih manjšin in novostih v mednarodnopravnem varstvu objavlja Mladika daljši strokovni članek izpod peresa Zorka Pelikana, vodje Gospodarskega urada Republike Slovenije v Milanu.

V rubriki Naš utrip Metka Šinigoj predstavi družbo sv. Vincenca Pavelskega oziroma Vincencijevo konferenco, katoliško organizacijo laikov, ki na različne načine pomaga trpečim in zapostavljenim in ki praznuje letos 70. obletnico delovanja. V tem okviru se je avtorica članka pogovorila s predsednico konference Ivico Švab. V rubriki Obletnica meseca zgodovinar Renato Podbersič ml. piše o 300. obletnici kronanja Svetogorske milostne podohe.

V Literaturi je objavljena zgodba Marije Mercina Spletni cvik cvak, ki je prejela drugo nagrado za prozo na 45. literarnem natečaju revije Mladika in pesniški cikel Preproste pesmi Danila Muršeca, ki je prejela drugo nagrado za poezijo na istem natečaju. O limoni,

sladkem božjem daru, njeni uporabi in razširjenosti piše Bruna Marija Pertot. Sledi objava prispevka Srečanje z Zalivom, ki ga je primorski fotograf, živeči v Parizu, Evgen Bavčar podal na simpoziju Moč povezav, posvečenem pomenu in vplivu revije Zaliv aprila letos v Ljubljani. V ekološkem kotičku beremo o

klimatskih spremembah in o ekstremnih vremenskih pojavih, ki v zadnjih desetletjih počasi, a neizprosno naraščajo.

V pričevanjih se objavlja novo nadaljevanje spominov zdomske tržaške Slovenke Mirelle Urdih, komentar Renata Podbersiča ml. o poglavju iz knjige Pavla Borštnika Moj čas, ki zadeva prehod preko Soče v Italijo ob koncu druge

svetovne vojne ter izpod peresa istrskega publicista Milana Gregoriča zapis o bridki usodi tigrovcev in drugih primorskih domoljubov pod komunizmom. Sledijo še novice Knjižnice Dušana Černeta v zvezi z gradivom, ki ga je knjižnica prejela iz Severne Amerike.

Na osrednjih straneh revije dobimo še novice iz zamejstva in zdomstva, ki jih prinaša Antena, ter mladinsko prilogo Rast. Tokrat je uvodnik v list napisala Svetlana Breclj, ki razmišlja o prednostih knjig in telefonov, Veronika Piredda poroča o fotografski delavnici MOSP-a, Martina Slavec in Neža Kravos poročata o velikonočnem manjšinskem seminarju Gradimo mostove, ki je potekal v albanskem mestu Golem, Brina Bakhita ponuja svgoje nasvete plahim dekletom, Sanja Vogrič piše o dosežkih DVS Bodeča neža na mednarodnem pevskem tekmovanju v Corku, Urška Petaros piše o učinkovitem programiranju časa, Veronika Bordon pa je pripravila intervju s poslovno svetovalko Ireno Deželak. Na zadnji strani revije je objavljena črtica Enne Devetta Južni otok, ki je bila priporočena na literarnem natečaju SKK-MOSP za leto 2016.

Pomembno odlikovanje

Zavodu sv. Stanislava srebrni red za zasluge

Predsednik republike Borut Pahor je Zavodu sv. Stanislava ob 25-letnici delovanja vročil srebrni red za zasluge za nadaljevanje dolge in uspešne izobraževalne tradicije. Udeležil se je tudi proslave ob dnevu državnosti in zaključku pouka na Škofijski klasični gimnaziji, so sporočili iz urada predsednika republike. Zavod sv. Stanislava letos beleži 25 let, odkar je v samostojni Sloveniji na široko odprla vrata šolajoči mladini in z novim zagonom prevzel skrb za njen celostni razvoj, je zapisano v utemeljitvi odlikovanja. Direktor Zavoda sv. Stanislava Roman Globokar je za STA ob tej priložnosti povedal, da so odlikovanje zelo veseli in počaščeni, da so

ga prejeli. Odlikovanje je namreč po njegovih besedah odraz tega, da se je v širši družbi opazilo njihovo delo in izvajanje številnih dejavnosti na področju šolstva, kulture in umetnosti. Poleg kakovostnega pouka zavod z različnimi obšolskimi dejavnostmi ponuja pogoje za celovito osebnostno rast otrok in mladih, še posebej na področju športa in kulture, je dejal. Globokar je izpostavil, da je odlikovanje spodbuda, da bodo še naprej dejavno oblikovali in bogatili slovenski šolski in kulturni prostor s svojimi idejami, ustvarjalnostjo in inovativnostjo ter tako prispevali k skupnemu dobremu. Ob tem pa tudi k dobri vzgoji otrok

in mladine.

Trenutno je v zavodu sv. Stanislava okoli 1500 otrok in mladih. Za izvajanje njihovega vzgojnega koncepta, pri katerem poudarjajo medosebne odnose, je ta številka po besedah direktorja zavoda kar velika. Tako da v bližnji prihodnosti ne nameravajo širiti svoje dejavnosti. Ob tem pa je Globokar izrazil upanje, da bodo navdih in spodbuda drugim, da bodo podobno izobraževalno in kulturno

da ljubljanski pomožni škof Anton Jamnik in Borut Košir, je še povedal direktor zavoda.

Zavod sv. Stanislava se ponaša s spoštovanjem vredno izobraževalno tradicijo. Pred nekaj leti je slavil 100. obletnico prvih maturantov zavoda, ki so maturo opravljali v slovenskem jeziku. Ustanovitelji zavoda imajo pomembne zasluge za razvoj šolstva v slovenskem jeziku. Izšolali so učitelje, naročali priprave učbenikov v slovenščini,

spodbujali razvoj slovenskega znanstvenega jezika.

Današnje slovenske ob vročitvi srebrnega reda za zasluge so se poleg Pahorja udeležili tudi ljubljanski nadškof Stanislav Zore ter nekdanja direktorja zavoda

in ljubljanski pomožni škof Anton Jamnik in Borut Košir, je še povedal direktor zavoda. Zavod sv. Stanislava se ponaša s spoštovanjem vredno izobraževalno tradicijo. Pred nekaj leti je slavil 100. obletnico prvih maturantov zavoda, ki so maturo opravljali v slovenskem jeziku. Ustanovitelji zavoda imajo pomembne zasluge za razvoj šolstva v slovenskem jeziku. Izšolali so učitelje, naročali priprave učbenikov v slovenščini,

Učni program zavoda je pester in bogat. Veliko pozornosti namenja tudi telesnemu in duhovnemu razvoju mladih ter vzgoji za aktivno državljanstvo in kritično mišljenje. Vodilo zavoda sta odprtost in dialoškost v javnem de-

lovanju. To se je potrdilo tudi v okviru t. i. leta spomina, ko je ob obletnici začetka prve svetovne vojne in ob zaznamovanju konca druge svetovne vojne pripravil številne dogodke in odmevne okrogle mize.

V zavodu s posebno skrbjo izvajajo številne druge dejavnosti, s katerimi mladi poglobljajo svojo življenjsko filozofijo ter pridobivajo raznolika znanja in veščine. Kultura ima v zavodu posebno mesto. Literarno ustvarjanje dijakov je zato živahno, njihove dramske produkcije pa odmevne. V zavodu deluje tudi likovna akademija. Še posebej razvita je glasbena dejavnost. V okviru zavoda deluje kar devet zborov, ki dosegajo vrhunske rezultate na regionalni, državni in mednarodni ravni.

Zavod sv. Stanislava s prizadevnim delovanjem tudi v samostojni Sloveniji nadaljuje bogato tradicijo uspešne izobraževalne ustanove, je še zapisano v utemeljitvi.

Ob 300-letnici kronanja milostne podobe Svetogorske Marije

“Zgodovinska slovesnost” v čast “Kraljici naših src” na Sveti Gori

Slavje ob 300-letnici kronanja milostne podobe Svetogorske Marije v nedeljo, 25. junija, je bilo po besedah apostolskega nuncija v Sloveniji msgr. Juliusza Janusza, ki ga je vodil, “zgodovinska slovesnost”. Marijino ljudstvo se je številno odzvalo na vabilo patrov frančiškanov in napolnilo prostrano baziliko. Ljudi je bilo toliko kot malokdaj, ljudsko petje čudovitih slovenskih pesmi, posvečenih Njej, pa naravnost ganljivo.

“Kronanco” so že ob 15. uri praznično naznanjali pritkrivalci na zvoniku. V prijetnem popoldnevu po blagodejni ohladi so res številne romarje na ploščadi pred cerkvijo sprejele dehteče lipe. Z nuncijem so pri evharističnem slavlju somaševali koprski škof Jurij Bizjak, upokojeni škof Metod Pirih, goriški nadškof Carlo Redaelli in nad 60 mašnikov, med katerimi je bilo posebno veliko frančiškanov. Na koru so peli člani MPZ iz župnije Šturje in MPZ iz župnije Col, sodeloval je tudi trobilni kvintet.

Rektor bazilike p. Simon Peter Berlec je uvodoma vse zbrane in poslušalce, ki so slavje spremljali prek Radia Ognjišček, pozdravil s sv. Frančiškom: “Dober dan, dobri ljudje!” Zahvalil se je apostolskemu nunciju, ki je z veseljem

co KS Solkan Darinko Kozinc, pičenskega župana Ivana Frankoviča in člane delegacije (frančiškanskemu samostanu so izročili spominsko plaketo), pa tudi vse romarje, ki so se prišli zahvaliti Mariji, “da se je pred 478 leti dotaknila slovenskih tal in čisto preprosto rekla: ‘Postavite mi hišo in prosite me milosti!’”. Ta sveti kraj še vedno obiskuje ničkoliko romarjev s hvaležnostjo, solzami in v iskanju miru. Na dan državnosti je p. Berlec tudi poudaril, da se moramo zahvaliti tudi zato, “da lahko živimo v tej naši lepi domovini Sloveniji. Bodimo ponosni na to, da smo Slovenci! In bodimo ponosni, da smo bili Slovenci drugi, ki smo dobili okronano milostno podobo”. Prvi so dosegli to čast zunaj italijanskih dežel Hrvati na Trsatu leta 1715, tretji pa Poljaki v septembru 1717 v Čenstohovi. Apostolski nuncij msgr. Janusz je s svojo čustveno in sproščeno pridigo, ki jo je začel s pomenljivi-

nes čutim bližino teh dveh Mater in z veliko hvaležnostjo Bogu vodim to zgodovinsko slovesnost”.

Nuncij je prebral slovenski prevod drage romarske pesmi, ki jo je nato spontano zapel v poljščini, za kar so mu ljudje toplo zaploskali. Pesem izraža zaupanje v Marijo, varno vodnico k sinu Jezusu, “zvezdo, ki razsvetljuje našo vedno bolj nesigurno pot sredi invazije ateizma, liberalizma, relativizma, hedonizma-potrošništva”. Ob praznovanju obletnice kronanja Svetogorske Matere Božje se moramo vprašati, ali je naš koncept Marije kot kraljice pravičen, je nadaljeval svoje misli msgr. Janusz. Božje Matere, ki je v nebesih kronana za kraljico neba in zemlje, se ne da primerjati s kraljicami, ki vladajo narodom, kot kraljica Elizabeta iz Anglije, ali z lepotnimi kraljicami, ki jih okronajo po zmagi na lepotnem tekmovanju... Marija ni kraljica določene države in ne poseduje sodne oblasti; ker je deležna kraljeve Kristusove oblasti, je žarek njene

avtoritete neskončen, univerzalen in večni. “Marija je predvsem kraljica našega srca, naše pripravljenosti do služenja, naše ubogljivosti Bogu”. Marija je naša kraljica in zaman so bili poskusi oblastnikov tega sveta, da bi jo oddaljili od nas. “Dejstvo, da Marija nosi krone, ki jih je podaril papež, zagotovo povečuje pomembnost in zaupanje vernikov v pristnost Marijine volje, ki je želela biti tukaj z vami. Koliko dobrega, koliko milosti, koliko tolažbe je med vojnami, med pre-

ganjanji in po drugi svetovni vojni prinesla Svetogorska kraljica vsem, ki so jo prosili pomoči. Razni božji in Marijini sovražniki so poskušali romarjem vzeti pogum, da bi prihajali na Sveto Goro, vendar nas niso uspeli ločiti od Matere”. Podobno se je zgodilo tudi na Poljskem, kjer so poskušali preprečiti pobožnost do Marije z Jasne Gore in celo ‘aretirati’ podobo. To pa romanja ni ustavilo, saj so od ene do druge župnije nosili njen okvir. “Z namenom, da bi pozdravil ta okvir, je k nam prišel kardinal Karol Wojtyła, krakovski nadškof”. Pobožnost do Marije se je še povečala, komunisti pa so doumeli, “da se vere, duha in pobožnosti ne da zapreti v zapor, saj vse to sestavlja človekovo intimno življenje”. Mislim, da bi nekateri božji in Marijini so-

vražniki tudi danes želeli ‘aretirati’ Marijo, je še dejal nuncij. “Kdor zaupa svoje življenje Mariji, kot je to storil sveti papež Janez Pavel II. s svojim škofovskim geslom Totus Tuus (Ves tvoj), se ne more bati, da bi v svojem življenju izgubil smer in upanje v prihodnji svet”. Msgr. Janusz se je Mariji zahvalil tudi zato, da mu je pomagala 50 let živeti kot duhovnik. Njegovo marijansko pobožnost je gotovo okrepil “njen veli-

ki sin kard. Karol Wojtyła”, ki ga je 19. marca 1967 posvetil v duhovnika. Pod Marijinim varstvom je odrasčal v domači župniji, vedno je čutil čuteč pogled Marije z Jasne Gore. “Če kdaj nisem bil dovolj vnet v pobožnosti do Marije, so se stvari v mojem življenju zapletle. Da bi se vrnil nazaj k češčenju ‘Matere lepe ljubezni’, se je naučil moliti rožni venec v poljščini, latinščini, italijanščini, nemščini, madžarščini, francoščini, portugalsščini, kitajščini in slovenščini. Zbrane vernike je nuncij prosil, naj kaj zmoliijo tudi zanj, da bi “še naprej opravljal svoje duhovniško delo tudi v dobro slovenske Cerkve”. Na koncu pa jih je še spodbudil k odprtemu izpovedovanju svoje vere, k temu, da ne skrivamo svoje krščanske identitete. Marijo prosimo milosti, “da bomo pogumne priče sporočila ljubezni in miru, ki ga je Jezus prinesel iz nebes”.

Pred zahvalno pesmijo in blagoslovom papeža Frančiška, ki ga je podelil apostolski nuncij, je p. Simon Peter z iskrenim narodnim ponosom povabil prisotne, da so stoji zapeli tudi slovensko himno.

Na Sv. Gori je bil praznik že dan prej, 24. junija, ko so se spomnili 478-letnice prikazanja Matere Božje Urški Ferliogj. Zvečer so praznično pritkrivali pritkrivalci iz župnije Tolmin. Po slovesni sv. maši, ki jo je daroval škof Anton Stres, so bile pete liturgije in procesija z Milostno podobo in lučkami po samostanskem vrtu okrog bazilike. / DD

Kratke

Mašniška posvečenja v letu 2017 v Sloveniji

Na praznik sv. apostolov Petra in Pavla, 29. junija 2017, bosta koprski škof in ljubljanski nadškof posvetila tri nove duhovnike. Iz škofije Koper bo v baziliki na Sveti Gori posvečen Gabriel Kavčič iz župnije Ledine v četrtek, 29. junija 2017, ob 17. uri. Iz nadškofije Ljubljana bo prejel mašniško posvečenje Tine Povirk iz župnije Ihan v ljubljanski stolnici v četrtek, 29. junija 2017, ob 9. uri. Iz redovnih skupnosti bo kapucin br. Luka Modic OFMCap iz župnije Bloke posvečen v ljubljanski stolnici v četrtek, 29. junija 2017, ob 9. uri.

Diakonsko posvečenje: v sredo, 28. junija 2017, bo ob 16. uri v soboški stolnici v diakona posvečen Aljaž Baša, iz župnije Beltinci.

Na Sveti Gori

V četrtek, 29. junija, bodo sv. maše ob 8., 10. in 17. uri (mašniško posvečenje). V nedeljo, 2. julija, bo ob 15. uri molitvena ura pred Najsvetejšim za moralno in duhovno prenovo slovenskega naroda; ob 17. uri v Frančiškovi dvorani odprtje razstave likovnih del, ki so nastala na 22. mednarodni likovni koloniji Umetniki za Karitas. V petek, 7. julija, bo sv. maša ob 17. uri, po njej izpostavitve Najsvetejšega v baziliki Kraljice Svetogorske in celonočna molitev, ki se konča z jutranjo sv. mašo v soboto, 8. julija, ob 7. uri v baziliki. Vsak dan razen nedelje in praznikov bratje frančiškani v baziliki ob 17.45 molijo rožni venec, liturgije in večernice. Veseli bodo vsakega, ki se jim bo pridružil.

Iz listnice goriškega nadškofa

Goriški nadškof msgr. Carlo Roberto Maria Redaelli bo v četrtek, 29. junija, ob 18.30 v Špetru ob Soči daroval mašo ob 250. obletnici posvetitve cerkve sv. Petra apostola. V petek, 30. junija, se bo ob 17.30 srečal z birmanci v Fiumicellu. V nedeljo, 2. julija, bo ob 10. uri maševal v svetišču na Barbani pri Gradežu ('pardon').

“Izkušnja Boga” v Domu duhovnosti Kančevci

V Domu duhovnosti Kančevci bo od 16. do 21. julija 2017 potekal enotedenski duhovni program Izkušnja Boga. V sodelovanju z voditelji programa Delavnice molitve in življenja ga bo vodil generalni vikar kapucinov iz Rima, sicer naše gore list, br. Štefan Kožuh. Program pomaga udeležencu doživeti globoko versko izkušnjo Božje bližine in je namenjen vsakomur, ki bi se rad nekoliko umiril, okreplil upanje in naučil Božje ljubezni. Po pozitivnih odzivih udeležencev tega programa, ki so objavljeni na spletnih straneh, gre za lepo priložnost, da človek v poletnih počitnicah odrine na globoko.

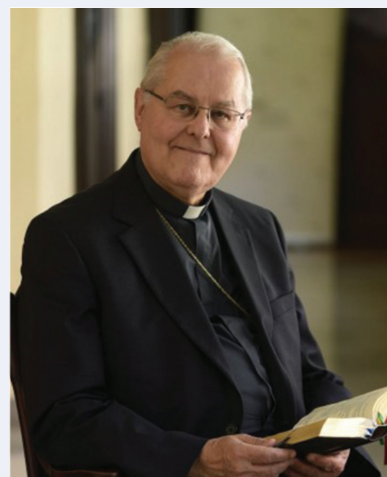
Podatki za prijavo na duhovni program Izkušnja Boga: Dom duhovnosti Kančevci, Kančevci 38, 9206 Križevci v Prekmurju, GSM: 041 780 109, tel: 02 554 11 38, email: dom.duhovnosti.kancevci@rkc.si

Program v daljši obliki 15 delavnic molitve in življenja je bil letos izpeljan tako v Trstu kot v Gorici. V Gorici so mu vrata odprle šolske sestre, kjer so se udeleženci z rednimi srečanji zbirali tri mesece, vsak četrtek. Na srečanjih so se učili moliti, od preprostega osebnega pogovora z Gospodom s pomočjo Svetega pisma do nedoumljivih globin kontemplacije. Spoznavali so, da je molitev milost, a tudi umetnost. Za marsikoga je bila udeležba na programu tudi priložnost, da je po daljšem času ponovno vzel v roke Sveto pismo in ga redno prebiral. Dobil je tudi Kratko pedagogiko o tem, kako naj premišljuje in živi Božjo besedo. Ob njej se je učil vsak dan poslušati Boga, kako mu govori, ga navdihuje, tolaži in usmerja življenje. Voditelja delavnic, br. Marjan Potočnik iz Vipavskega Križa in Sonja Petrovič iz Planine pri Ajdovščini, se samostanski predstojnici Alojziji Kutin in sestram iskreno zahvaljujeta za požrtvovalnost in veselje, s katerim so jih spremljale. / jba

Msgr. Metod Pirih postal častni občan Vipave

Občina Vipava je ob običinskem prazniku, v petek, 23. junija 2017, v dvorcu Lanthieri v Vipavi podelila upokojenemu koprskemu škofu msgr. mag. Metodu Pirihu občinsko priznanje častni občan Vipave.

Msgr. Metod Pirih se je rodil 9. maja 1936 v Lokovcu na Banjški planoti in bil istega dne tudi krščen. Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju, gimnazijo pa v malem semenišču v Pazinu, kjer je tudi maturiral. Leta 1956 je vstopil v ljubljansko bogoslovje in se vpisal na Teološko fakulteto. Dne 29. junija 1963 je bil posvečen v duhovnika in imenovan za kaplana v Solkanu. 25. marca 1985 ga je sveti oče Janez Pavel II. imenoval za škofa pomočnika koprskemu škofu Janezu Jenku s pravico nasledstva. Škofovsko posvečenje je prejel 27. maja 1985 v koprski stolnici. Papež Benedikt XVI. je 26. maja 2012 po kan. 401 § 1 Zakonika cerkvenega prava (ZCP) sprejel njegovo odpoved službi koprskega škofa. Po upokojitvi škof Metod Pirih biva v Vipavi.

Rektor bazilike p. Berlec ter škofje Pirih, Bizjak in Redaelli

prišel na Skalnico, škofom, bratom duhovnikom in redovnikom, pa tudi župniku iz Pična, od koder je bil škof Jurij Frančišek Ksaver de Marotti, ki je 6. junija 1717 z dovoljenjem papeža Klemen XI. kronal milostno podobo. P. Simon Peter je pozdravil župana Mestne občine Nova Gorica Mateja Arčona in njegovo ženo Martino, župana občine Miran-Kostanjevica Mavricija Humarja in ženo Elizabeto ter podžupanja MO Nova Gorica Ano Zavrtnik-Ugrin, predsedni-

mi osebnimi spomini, prijetno presenetil navzoče. “Kot predstavnik papeža Frančiška v Sloveniji” je dejal, da je “počasčen”, da lahko vodi slovesnost na Sveti Gori in tako spozna “tudi od blizu” ta sveti kraj. Kronanje Svetogorske Marije je potekalo 6. junija, kronanje Marije z Jasne Gore pa 8. septembra istega leta. “Vaša Marija je torej kot kraljica starejša sestra Črne Marije iz Čenstohove. Toda Črna Marija je starejša, ima tisoč let”... Ob češčenju Svetogorske Matere Božje “kot Poljak da-

Po drugem krogu občinskih volitev Novi goriški župan je Rodolfo Zibera

Nedeljski drugi krog občinskih volitev je prinesel zmago desnosredinskemu kandidatu. Rodolfo Zibera, ki ga je na upravnih volitvah 11. junija podpiralo osem desnosredinskih list, je 25. junija z 59,79% glasov postal novi goriški župan. Njegov levsredinski tekmec Roberto Collini, upokojeni direktor deželnega sedeža Rai, je v drugem krogu prejel 40,21% glasov. Prvi je na balotaži prejel 7.774 glasov (v primerjavi s prvim krogom jih je izgubil kar 769, saj jih je imel 8.543), drugi pa 5.228 (pridobil je 1.344 glasov; pred dvema tednoma jih je imel 3.884). Belih glasovnic je bilo 97, neveljavnih pa 281. "Najhujiši" podatek je morda ta, da je novega prvega občana našega mesta volilo le 44,01% volilnih upravičencev (skupno 13.380); volilna udeležba je bila torej nižja od povprečne vsedrjavne, najnižja v krajevni zgodovini. V prvem krogu je volilo okrog 58% volilcev, štiri tisoč več kot v drugem krogu. 55-letni novi župan se je rodil v Gorici, od aprila 2013 dalje je bil deželni svetnik (v torek je odstopil, saj funkcija ni

kompatibilna z župansko). V noči z nedelje na ponedeljek, ko so zbrali vse podatke z volišč in razglasili zmagovalca, je Zibera prejel čestitke Collinija, ki je seveda obljubil konkretno in konstruktivno opozicijo za dobro mesta. Novi župan je napovedal, da se bo takoj lotil odpravljanja posledic neurja, ki je v nedeljo popoldne z nevihto in silnim vetrom prizadelo mestno središče. Ekipo odbornikov, ki mu bodo stali ob strani v petletnem upravljanju, bo razkril naslednji teden, umestitvena seja občinskega sveta pa naj bi potekala sredi julija. Dan po volitvah je stari župan Ettore Romoli predal posle novemu.

Srečanje pod lipami: dr. Alenka Di Battista

O arhitekturi med vojnama

Spoletjem so se "Srečanja pod lipami" začela na odprtem in res pod lipami. Poletni program srečanj je bogat z uglednimi gosti in letos tudi z novostjo. Na vsakem večeru se bo predstavil eden izmed slovenskih vinarjev, ki bo na kratko opisal svoje delo in ponudil vzorce vin. V četrtek, 22. junija, je bila protagonistka večera arhitektura. Časnikar Julijan Čavdek se je pogovarjal z dr. Alenko Di Battista o arhitekturnem ustvarjanju med obema vojnama na Slovenskem. Alenka Di Battista je zaposlena na umetnostnozgodovinskem inštitutu ZRC SAZU v Ljubljani in je na večeru predstavila svojo doktorsko nalogo, ki jo je zagovarjala na Podiplomski šoli ZRC SAZU. Raziskovalka je najprej na kratko opisala študijsko pot, ki jo je opravila, in sistem, ki je v veljavi v Sloveniji v podporo mladim raziskovalcem. Agencija za raziskovalno dejavnost omogoča, da se mladi raziskovalci vključijo v razne raziskovalne institucije in univerze. Na ta način se lahko prvič spoprimejo z raziskovalnim delom in hkrati pripravljajo doktorsko disertacijo.

Področje arhitekture in njen razvoj med dvema vojnama v kraljevini Jugoslaviji je predavateljica povezala z nastankom revije Arhitektura. To je obdobje, ko začne delovati veliko mladih arhitektov, ki so končali študij na novoustanovljeni tehnični visoki šoli v Ljubljani. Nove, sveže in moderne ideje začene širiti najprej preko časopisov in leta 1931 ustanovijo revijo, ki je bila dostopna širši jav-

la bogata s fotografijami in grafičnim gradivom. Ustanoviteljica sta bila člana kluba arhitektov Dragotin Fatur in Jože Platner. Revija je izhajala do leta 1934, ko je zaradi gospodarske krize prenehala: "Pred kratkim sem odkrila pismo, ki ga je napisal urednik Joka Žigon slikarju Mihi Malešu, v katerem mu sporoča, da je vzrok prekinitve izhajanja gospodarska kriza oz. odpoved nadaljnjega kredita pri Jugoslovanski tiskarni". Revija je doživela tudi nekaj kritik. Najostrejšo je izrekel umetnostni zgodovinar Mesesnel, ki je reviji očital, da je neurejena in

nosti in ne zgolj strokovnjakom. Od drugih podobnih revij se je razlikovala v tem, da je obravnavala poleg arhitekture tudi likovno in uporabno umetnost ter bi-

la ima preveč slikovnega gradiva. V resnici je veljalo slikovno gradivo za izdajatelje kot novost in prednost. V reviji je tekla tudi razprava o

umeščanju moderne arhitekture v stara mesnata jedra. Nekateri arhitekti so to zagovarjali, vendar so priporočali previdnost in skladnost novih objektov s starimi.

Moderatorja je nato zanimalo, kakšno je bilo mnenje mladih arhitektov o Jožetu Plečniku in koliko je nanje vplival. Alenka Di Battista je dejala, da so bili nekateri kritiki prepričani, da mladi zanemarijajo Plečnikovo delo, ona pa meni, da ni tako: "Zelo so cenili njegova dela in ga spoštovali, to so dokazali tudi v reviji, in sicer na poseben način. Niso sicer poudarjali njegovih najbolj znanih del, ampak raje prikazivali tista manj znana in predvsem bolj moderna. Njegova najpomembnejša dela pa so bila večkrat prisotna na fotografijah, ki so spremljale oglase".

Govor je bil tudi o delovanju, ki so ga imeli mladi arhitekti v tujini, o grafičnem obdelovanju revije in specifičnih vsebinah. Vse je dr. Alenka Di Battista prikazala prisotnim tudi s pomočjo projekcij. Na koncu večera je Edi Skok predstavil svojo družinsko kmetijo z Jazbin. Leta 1968 sta Giuseppe in Armando Skok ustanovila kmetijo, ki sta jo potem prevzela sin Edi s sestro Orietto. Prisotni so lahko poskusili sivi Pinot, Tokaj (oz. Friulano) in Merlot.

MC

Dvodnevni "music event" v Doberdobu

Godba in kenebek (in Mlade Gazde), "Zmiren v klapi"

V Doberdobu je v teh tednih vse živo. V teku so namreč priprave na dvodnevni "music event", ki bo na sporedu na kraju junija meseca oziroma 1. julija.

V petek, 30. junija 2017, s pričetkom ob 20.30, se bo v občinskem parku v Doberdobu doberdobska godba "Kras" predstavila z novim programom, ki bo zaobjemal hite slovenske popevke in slovenske pop glasbe 80. let. V spremljavi solistov in dveh zborov, ženskega zbora Danica z Vrha in domačega ženskega zbora Jezero, bomo poslušali viže, ki so nam bile pri srcu v mladih letih in s katerimi smo odrasčali. Aranžmaje za godbo in zbor so pripravili Patrick Quaggiato z Jano Drassich in Dariom Bertinazzijem.

V soboto, 1. julija (ob 20.30), pa bo na sporedu nadvse pričakovani »Kenebek« oziroma edini poletni koncert rock skupine »Blek Panthers«. Zadnjič so Blek Panthers nastopili marca v goriškem Kulturnem domu in v treh dneh do kraja napolnili osrednjo dvorano. Ob tej priložnosti so izdali novo zgoščenko »Kenebek« in s svojim nadvse originalnim šov-programom navdušili občinstvo. Ker je na Tržaškem in Goriškem povpraševanje po skupini na najvišji ravni, organizatorji pričakujejo polnoštevilno udeležbo mlade in starejše publike. Večer bo ob dvajsetih trideset odprla novonastala skupina Mlade Gazde, ki uspešno deluje na Goriškem in Tržaškem krasu.

V petek bo vstop na prizorišče prost, medtem ko so za koncert Blek Panthersov že v predprodaji vstopnice za 7 evrov. Dobite jih v raznih predprodajalnih mestih: Kulturni dom Gorica, Agraria Mila in Bar Peric – Doberdob, Kavarna Gruden – Nabrežina, Bar Katja – Prosek, Bar Tabor – Opčine. Za otroke, ki niso še izpolnili enajsto leto starosti, bo vstop prost. Na dan koncerta bo vstopnina 10 evrov.

Oba večera prireja Pihalni orkester Kras iz Doberdoba, v sodelovanju s kulturno zadrugo Maja (v okviru festivala Across the border 2107), s Kulturnim domom iz Gorice ter pod pokroviteljstvom SKGZ in občine Doberdob. Organizacijske priprave so že v polnem teku, saj se organizatorji aktivno zavzemajo, da bo ta "pravi kraški Woodstock" potekal brez vsakršnih zapletov.

POGOVOR Damiana Cescutti o poletnem središču Srečanja Šport, zabava in še marsikaj

Poletno središče v Zavodu Sv. Družine v Gorici, ki ima za sabo dolgo tradicijo, tudi letos organizira Amatersko športno združenje Olympia v sodelovanju s Skupnostjo družin Sončnica ob podpori SSO-ja, Mladinskega doma, Fundacije Carigo in drugih ustanov. "Bistveno vlogo imajo sestre Zavoda Sv. Družine, brez katerih bi ne bilo nič", nam je že v začetku pogovora povedala koordinatorka in "duša" središča Srečanja 2017 Damiana Cescutti. Odprli so ga 19. junija, zaprli pa ga bodo po osmih tednih, 11. avgusta. "V bistvu imamo letos teden dni manj, ker se je lansko šolsko leto končalo nekaj dni prej". Čeprav Damiana vodi središče že vrsto let, je pa le priznala, da sta prva dva tedna najbolj zahtevna, ker je pač treba vpeljati nove ritme in dejavnosti. Hvala Bogu so v tem času prisotni samo osnovnošolci, saj imajo predšolski otroci pouk do konca junija. Prijavljenih otrok je za zdaj okrog 30, število pa v različnih dneh in tednih niha. Predvps ni bil predviden; kdor pa bi želel ostati v središču vseh osem tednov, mu bodo zadnjega podarili. Starši se pogosto šele ob koncu vrtca zavejo, da nimajo varstva za otroke, in torej šele tedaj pridejo mimo vprašati, ali bi ga lahko držali v središču. "Do zdaj nismo imeli težav in smo vsem ugodili; bojim pa se, da se bo zgodilo, da bomo imeli že dovolj otrok in bomo morali koga

foto dd

zavrniti".

V prvih tednih vodita dejavnosti dve izkušeni animatorki z znanjem in izkušnjami, trenerki pri Olympii ter psihologinji Maria Iussa in Valentina Krstancic. "Otroci so nas posrečeno narisali: onidve delata s knjigami v rokah, jaz pa držim telefonček, ki stalno brni", organizacija namreč zahteva veliko tekanja. Julija in avgusta se jima bodo pridružili mlajši animatorji, med katerimi je kar nekaj študentov, ki še opravljajo zrelostni izpit. To so Sanja V., Petra C., Jurij D., Valerio K. in Veronika D. "To niso več mini-animatorji, kot so bili lani, saj so že vsi polnoletni". Če se bo nabralo več otrok, imajo "v rezervi" še nekaj pomočnikov, med drugim dva trenerja. V skupino se bo vključila tudi mlada ritmičarka Karolina V., ki je pravkar končala srednjo šolo in bi rada sčasom postala tudi sama trenerka.

Kaj pa dejavnosti? "Na programu imamo seveda veliko športa, od od-

bojke prek telovadba v telovadnici, poligonov in plesa do sprehodov itd. Ko to zaradi vročine ni mogoče, zlasti od poldne do dveh, imamo klasične delavnice, otroci rišejo, pripravljajo ročne izdelke itd. Igralnica, kjer je hladno, je po potrebi tudi videosoba". Prejšnji teden so imeli v gosteh tudi trenerja sabljanja: "Otroci so bili zelo navdušeni". Različna goriška poletna središča so namreč poiskala nekaj trenerjev manj poznanih športov, "ki si jih malo 'izposojamo'". V torek, 4. julija, se bodo otroci Srečanja udeležili

hajajo iz različnih okolij. Prihodnji teden bodo npr. imeli deklico iz Vileša, hčerko slovenskega očeta in italijanske matere, ki pasivno obvlada slovenščino; starši namreč želijo, da bi bila poldrugi mesec v slovenskem okolju. Imajo tudi otroke italijanskih staršev, ki obiskujejo italijansko šolo in slovensko športno društvo; ali pa sestrice slovenskega očeta in črnogorske matere, ki obiskujejo italijansko šolo. Mimogrede so se drugi otroci naučili tudi kakšne srbske besede, "tudi so so medkulture izmenjave". / DD

Proslava slovenske samostojnosti

V nizu poletnih Srečanj pod lipami bo v petek, 30. junija, ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž že tradicionalna proslava slovenske samostojnosti. Pobudnik prireditve na Goriškem je vsa ta leta konferenca za Italijo pri Svetovnem slovenskem kongresu, ki bo proslavo organizirala v sodelovanju s KC Bratuž in krožkom Anton Gregorič ter s Knjižnico Dušana Černeta. Tokrat bodo nastopili slovenski maturanti iz Argentine (Rast XLVI), poseben gost večera pa bo vojaški kaplan Matej Jakopič. Toplo vabljeni!

KCLB Koncert MePZ Lojze Bratuž in MeMIPZ Emil Komel

Komel in Bratuž sta se srečala

Kaj imata skupnega Mešani pevski zbor Lojze Bratuž in Mešani mladinski pevski zbor Emil Komel? Na prvi pogled "samo" dirigenta Davida Bandlja. Kdor pa malo bolje pozna našo stvarnost, morda ve, da zbora združujeta slovenske pevce iz širšega goriškega prostora, da sta na neki način "reprezentančna", da predstavljata bogastvo slovenske glasbene govorice na Goriškem, zlahtne tradicije, katere spomin in dediščino ohranjata in razvijata še danes. Bandelj pa ima gotovo zasluge, če pevci dveh sicer različnih sestavov stopajo na pot globljega zavedanja svojega poslanstva in skupnih korenin.

Take in podobne misli so se marsikomu rojevale na koncertu, ki sta ga zbora poklonila goriškemu občinstvu 23. junija, ob koncu kulturne sezone in ob začetku poletja, v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž. Mlajši pevci, ki še veliko obetajo, so s sabo prinesli sveže energije, pokazali veliko znanja,

izjemne zmogljivosti in kako-vost; starejši so se seveda izkazali s svojimi zreli in zanesljivimi glasovi ter z zavestjo pripadnosti sestavi, ki skozi desetletja zaznamuje kulturno zavest skupnosti v našem prostoru.

Večer z naslovom *Zdaj naj odmeva petja glas...* ni bil zasnovan sta

v mešanega-mladinskega), sta se na odru vrstila. Najprej je npr. eno Komelovo pesem zapel zbor Bratuž, nato pa zbor Komel. Nadaljevala sta s priredbami premurskih in beneških (krstno izvedbo je doživela Bandljeva priredba ljudske *Oj božime*, napisane "po meri" za njegove mlade

pak mešani zbor s posebno bogato zvočnostjo - odpela dve ljudski, *Dekle je pralo srajčke dveje* v prir. Walterja Lo Nigra in *Mamca, pošljite me po vodo* Matije Petelin. Posebno presenečenje je bil dodatek, ki si ga je publika prislužila s toplim aplavzom: moški obeh zborov so skupaj zapeli čudovito štajersko ljudsko *Vse najlepše rožice*.

Emil Komel se je rodil dobrih 25 let pred Lojzetom Bratužem, umrl pa skoraj 25 let po njegovi tragični smrti. V težkih časih sta bila prijatelja, sorodni duši in ustvarjalna glasbenika v službi ljudi: s svojimi skladbami sta preplavila vso Primorsko, saj sta ve-

MePZ Bratuž in MeMIPZ Komel sta zapela tudi skupaj

ko, da bi pol koncerta oblikoval eden, drugo polovico drugi. Zbora, ki imata vsak svojo zgodbo in pot (MePZ Bratuž ima za sabo več kot 60-letno tradicijo, Komel pa se je v nekaj letih "prelevil" iz otroškega v mladinskega in lani

pevce), nato so komelovci zapeli eno istrsko, bratuževci pa rezijansko. Ob klavirski spremljavi Matjaža Zobca je mešani mladinski zbor odpel dva "hita", *You raise me up* in *Baba yetu*, na koncu pa sta zbora prvič skupaj - kot kre-

dela, da lahko prek glasbe ohranjata slovensko besedo in čutenje. Na koncertu sta dva prijatelja na neki način zaživela, se srečala in na odru skupaj zapela. Morda nam imata kaj povedati tudi danes.

Mladinski dom

Uspešna priprava na zrelostni izpit

Matura je zadnje dejanje pred koncem srednješolskega izobraževanja, ki dijake postavi pred prvo resno preizkušnjo. Nekaterim predstavlja veliko (in tudi odvečno) breme, spet drugi pa to izkoristijo kot priložnost, da dokažejo, kaj so se v letih naučili in usvojili.

Kot je že v navadi, so tudi letos v Mladinskem domu organizirali tečaj intenzivne priprave na maturu. Ta je potekal v tednu od 5. do 9. junija in se ga je udeležilo 14 dijakov, ki obiskujejo srednjo šolo v Gorici in Nabrežini. Vsak dan sta potekali 2 učni enoti, in sicer od

15. do 16.30 ter od 17. do 18.30, vsaka pa je bila posvečena svojemu predmetu. Največji poudarek so posvetili slovenščini, matematiki in italijanščini, na vrsto pa sta prišli tudi zgodovina in angleščina. Dijake so skozi pripravo spretno vodili profesorji in vzgojitelji, ki so z veseljem delili svoje znanje z dijaki ter jim svetovali. Prof. Lučana Budal je med enoto slovenščine udeležencem spregovorila tudi o tem, kako matura poteka, na kaj naj bodo pripravljeni in kako naj se predstavijo. Ostale predmete so prevzeli predsednica Mladinskega doma Irenka Ferlat, vzgojiteljica Tanja Arčon in Nataša Soban ter prosto-

voljki Andrejka in Jasna Leban. Zaključno dejanje tečaja je bila delavnica pod vodstvom ravnatelja, ki je maturantom omogočila soočanje s tremo in jim ponudila nasvete za premagovanje le-te, kljubovanje naporu, ohranjanje potrebne koncentracije ter pridobivanje notranje umiritve in samozvesti. Tik pred koncem so se s priprošnjo za

spremljanje in moralno pomoč obrnili h Gospodu in g. Marijana Markežiča zaprosili za posredovanje božjega blagoslova. Organizatorji upajo in obenem verjamejo, da je priprava maturantom pomagala in odgovorila na marsikatero njihovo vprašanje. Vsem maturantom želijo obilo sreče in uspeha na maturi.

Obvestila

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča članom in prijateljem, da bo v petek, 30. junija, ob 17. uri v Tumovi dvorani na korzu Verdi 51 v Gorici predavanje o povezavi med telesom in umom za zdravo in srečno življenje. Predavali bosta psihologinja Ester Ferletič in športna pedagoginja in psihomotricistka Loredana Kralj.

V nedeljo, 2. julija, bo ob 17. uri v Frančiškovi dvorani na Sveti Gori potekalo odprtje razstave likovnih del, ki so nastala v 22. mednarodni likovni koloniji Umetniki za Karitas.

V Mladinskem domu poteka vpis k pošolskemu pouku 2017/18. Informacije na tel. 0481-280857 ali 366-6861441 oz. 331-6936603; e-pošta mladinskidom@libero. it, www. mladinskidom. it

Mladinski dom Gorica vabi otroke od 6. do 14. leta na "Poletnosti 2017" z igrami, izleti, videodelavnico, kopanjem, adrenalinskimi pustolovščinami: Šala po šoli - dnevno središče (15.6. - 7.7. / 6-13 let); Zelenizziv - pustolovsko letovanje v koči (25. - 30.6. / 11-14 let); Šola za šalo - igriva priprava na začetek pouka (28.8. - 8.9. / 6-13 let); 1, 2, 3: Srednja! - uvod v srednjo šolo (4. - 8.9. / 11-12 let). Informacije na tel. 0481-280857 ali 366-6861441 oz. 331-6936603; e-pošta mladinskidom@libero. it, www. mladinskidom. it

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabi članice in prijateljice, da se pridružijo kot pevke društvenemu ženskemu pevskeму zboru. Prijavijo naj se po tel.: 0481 531093 (Majda M.) ali 0481 532092 (Emil D.). Prav tako so članice in prijateljice vabljen, da se vključijo v ekipo balinark in se prijavijo na tel. št.: 0481 882213 (Ana T.).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško obvešča člane in prijatelje, da bo po sklepu občnega zbora od meseca junija 2017 dalje društveni sedež odprto od 10. do 11. ure samo prvo sredo v mesecu; v primeru praznika bo odprto naslednjo sredo. Za morebitne informacije kličite na tel. št.: 0481 532092 (Emil D.), 0481 531383 (Ingrid N.), 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.). 0481 78138 (Sonja Š.).

V ulici San Giovanni 9 v drugem nadstropju, zraven cerkve sv. Ivana, dajemo v

najem trisobno stanovanje. Za informacije tel. 0039 347 6921591.

Zgodovinska stavba na Placuti (št. 18) je že štirinajst let prazna in zapuščena. Razpada in ustvarja samo stroške za najnujnejša dela za vzdrževanje in bremeni lastnika z raznimi davki in zavarovanjem. Ker do danes nobena slovenska organizacija ali posamezniki niso pokazali zanimanja za uporabo, je odbor Katoliškega tiskovnega društva sklenil, da objavi poziv za nakup morebitnim interesentom, tako ustanovam kot posameznikom. Za pojasnila: tel. 0039 0481 531445 ali e-mail societatipografica@legalmail. it. **Kulturni center Lojze Bratuž** v okviru Festivala Kogojevi dnevi in v sodelovanju z Galerijo Rika Debenjaka iz Kanala ob Soči pripravlja za jesen 2017 spominsko razstavo o slikarju Albertu Sirku ob njegovi 130-letnici rojstva in 70-letnici smrti. Zato se obrača na zasebnike, ki imajo v lasti dela Alberta Sirk, s prošnjo, da bi jih dali na razpolago za obdobje razstave. Informacije na tel. (+39) 0481 531445, pon. - pet. od 8.30 do 12.30 ali po e-pošti info@centerbratuž. org.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu
(od 30. 6. 2017 do 6. 7. 2017)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 30. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditvev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 2. julija, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in zilijskem narečju.

Ponedeljek, 3. julija (v studiu Ilaria Bergnach in Carlotta Nanut): Prazne buče močno donijo.

Torek, 4. julija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 5. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Velika cesarica Marija Terezija 2. del - Izbor melodij.

Četrtek, 6. julija (v studiu Andrej Baucon): Četrtek večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

Državna knjižnica v Gorici

Andrej Kosič: Trpeča metamorfoza

Dela znanega goriškega slikarja Andreja Kosiča, zaokrožena v razstavnici cikl z naslovom »Trpeča metamorfoza«, so nekaj (p) osebnega, je zapisala o razstavi likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn. Od minulega tedna so na ogled v Državni knjižnici v Gorici v Mameljevi ulici, ogled je možen po urniku delovanja knjižnice. "Njihova svojstvenost pride še posebej do izraza, če jih primerjamo z avtorjevim bogatim in raznolikim likovnim delovanjem, ki ga s publiko deli že dobrih šest desetletij, od leta 1954, ko je imel v Gorici prvo samostojno razstavo, je v spremni katalog za-

pisala Anamarija Stibilj Šajn, ki nadalje pravi: "V najnovejšem ustvarjalnem obdobju kontinuiranega likovnega delovanja začenjajo nastajati »Trpeče metamorfoze«. Te prinašajo novo motivno snov, predvsem pa predstavljajo odločne, večplastne in kompleksne metamorfoze njegovega likovnega ustvarjanja, ki zajemajo interpretativni slog, s tem pa način, pristop in tehniko likovne vizualizacije....

Andrej Kosič je v svojem krajinskem in figuralnem slikarstvu že v začetnih obdobjih posegal tudi po oljnih barvah, ki jih je pozneje predvsem za intermezzo uporabljal pri upodobitvah krajinskih

panoram. Tokrat si je ponovno izbral olje in skozi proces platenja slikovne podobe razkrival in hkrati zastiral svoje zgodbe, svoje poglede in mišljenja.

Spremenil je in sporočilno osmislil svoj koloristični nabor. Zvestobo nežnim, naravnoposnema-jočim barvam, je zamenjal za intenzivne vrednosti, paleta pa omejil na premišljeno izbrane, sugestivne, asociativne in simbolne barve, na rjave, modre in zelene tone, vzete iz naravnega sveta in hkrati iz njega odmaknjene v pomenljivejše sfere, pa na izrazito temne, črne barvne sledi in na nepogrešljivo belo. Tako črna kot bela imata svojo vlogo in svoj pomen. V črni se reflektirajo temna stanja njegovih vsebin, bela pa prinaša

pomiritveni trenutek v zgoščene in v srednje temno barvno stanje ubrane kompozicije. Zdi se, da na simbolni ravni priključuje misel na spravo. Tudi iz tople-hladnih barvnih dialogov vznikajo misli o večnih analogijah življenja. " Izjemno zanimiv kritični esej Anamarije Stibilj Šajn objavljam v celoti na spletni našega tednika. Razstava bo na ogled do 15. julija.

Kulturni center
Lojze Bratuž

Krožek
Anton Gregorčič

v sodelovanju s Celovsko in Goriško Mohorjevo družbo

POLETNA SREČANJA POD LIPAMI

**IGOR OMERZA
BORIS PAHOR
V ŽRELU UDBE**

VEČER BO VODIL ČASNIKAR IVO JEVIKAR

ČETRTEK, 6. JULIJA 2017, OB 20.30.
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ - GORICA

S 1. strani

Spet se vrstijo čarobni večeri ...

Profesor Iob je tudi avtor besedila in režiser predstave, sceno pa so izdelali učenci pod mentorstvom profesorice Megy Uršič Calzi. Igra je bila neke vrste moderna pravljica, ki jo v okvirni zgodbi oče pripoveduje sinčku v upanju, da bi ta čim prej zaspal, tako da bi lahko v miru gledal nogometno tekmo. Šlo je za neke vrste posodobitev zgodbe o Sneguljčici, v njej pa so nastopili tudi liki iz drugih pravljic (Pepelka) in filmov (James Bond, Pretty

Woman...). Tudi številni glasbeni vložki, ki jih je režiser vpletel v predstavo, so bili v glavnem vzeti iz filmov (Titanic, Footloose...) ali pa so bile to znane angleške popevke. Na oder je stopilo preko trideset srednješolcev, ki so sproščeno odigrali svoje vloge, posebno so se izkazala vsa dekleta, ki so solistično odpele razne pesmi v predstavi. Škoda le, da režiser ni bil dosleden pri izbiri jezika, ki naj bi ga uporabili igralci: v glavnem so igralci govorili v

knjižnem jeziku, vendar so bile pogoste tudi besede iz italijanščine (brufolo, karocjer...), kot da se teh pojmov ne da izraziti v slovenskem jeziku. Obenem so dramske osebe uporabljale tudi ljubljanski sleng (ful kul...). Bolje bi bilo, če bi se režiser odločil za eno zvrst jezika ali pa da bi posameznim dramskim likom dodelil različne govornice.

V nedeljo, 25. junija, so si številni gledalci lahko ogledali dve predstavi: *Drakulo* v izvedbi mladinske dramske skupine M+ iz Števerjana in *Žabjega kralja* v izvedbi Slovenskega odra iz Trsta. Najprej je bila na sporedu dramska predelava Stokerjeve zgodbe o Drakulu, ki jo je priredila in režirala Patrizia Jurinčič Finžgar. Gre za zgodbo o vampirju, ki pije kri nedolžnim dekletom, da bi si

podaljšal življenje in tako našel ljubljeno zaročenko Elisabeth, ki jo je pred 400 leti ugrabil in umoril sovražnik. Mladinska dramska skupina M+ je nastala letos kot mladinski odsek dramske družine SKPD F. B. Sedej iz Števerjana, ki se odlikuje po dolgoletni tradiciji nastopanja in kvalitetnih ter večkrat nagrajenih predstavah. Čeprav se je mladim igralcem poznalo, da so večinoma neizkušeni, so se vsi odlično odrezali, predstava pa je prevzela gledalce predvsem zaradi odlične režije, saj je bil vsak premik, gib, kretnja, scenski element dobro premišljen in učinkovit. Srhljivo atmosfero so pričarali tudi izvirna glasba Patrika Quaggiata in pa svetlobni efekti, za katere je skrbela izkušena ekipa števerjanskega društva.

Za Števerjanci je bila na vrsti igralska skupina Slovenskega odra, ki je ena najzvestejših udeležencev mavhinskega festivala. Gre za skupino, ki deluje pod okriljem Radijskega odra in zanjo je značilno, da skupaj nastopajo tako odrasli igralci kot otroci. Škoda, da zaradi tega skupina v Mavhinhah nikoli ni primerno ovrednotena, saj mora nastopiti v kategoriji odraslih: otroci, ki nastopajo v igrah Slovenskega odra se vedno izkažejo in bi si zaslužili kako priznanje. Letos je Slovenski oder uprizoril igro *Žabji kralj*, ki jo je po pravljici bratov Grimm priredila Lučka Susič. Razvijena princeska Otilija se igra z zlato kroglico, ki ji pade v vodnjak. Žabon se ponudi, da ji jo prinese nazaj, če obljubi, da bo njegova prijateljica. Kraljična lahkomišelnost obljubi,

bi, ne misli pa, da bo morala obljubo res držati. Njen oče pa, ki je strog, ampak pravičen, jo prisili, da drži dano besedo. Tudi v tej različici pravljice se na koncu žabon spremeni v kraljeviča, čeprav na drugačen način kot v Grimmovi pravljici. Nastop tako mladih kot izkušenejših igralcev je bil suveren in prepričljiv, otroke je zabavala predvsem simpatična lutka žabjega kralja. Predstavo so obogatili izvirni songi, ki jih je napisal Aljoša Saksida, za primerne scenske elemente je poskrbel Magda Samec, za luči in zvočno opremo je bil odgovoren Erik Geletti. Škoda, da je bila predstava na vrsti šele ob 22. uri, saj je namenjena predvsem otrokom, tako pozna ura pa gotovo ni najbolj primerna za otroško občinstvo.

Četrtek, petek in sobota na mavhinskem trgu

Po slovesnem uvodnem večeru si na slikovitem trgu v Mavhinhah, prijazni kraški vasi pod Grmado, sledijo gledališke predstave zamejskih ljubiteljskih gledaliških skupin, v katerih se mladi in zelo mladi igralci in seveda že "starejši" odrski "mački" z vso zavzetostjo in resnostjo vsakič "spopadajo" z novimi teksti. Ko je predstava že lepo izoblikovana, pa jo radi predstavijo posebno domačemu občinstvu. Taki nadvse pozorni gledalci, ki radi spremljajo ljubiteljsko gledališko dejavnost, se zbirajo prav na Zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhinhah, ki ga vsako drugo leto z nezmanjšano vneto, požrtvovalnostjo in marljivostjo pripravljajo člani Športno-kulturnega društva Cerovlje – Mavhinje pod pokroviteljstvom Občine Devin Nabrežina in v sodelovanju Dežele FJK, Slovenske prosvete Trst, ZSKD, Primorskega dnevnika in Urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Vse dni so s predsednikom Paolom Antoničem na čelu prijazno na razpolago nastopajočim in vsem obiskovalcem festivala, ki ne ponuja le gledaliških užitkov, ampak tudi sprostitve v prijateljskem vzdušju ob dobrih prigrizkih za lačne želodce in hladnih pijačah za žejna grla; sladkosnedneži pa se lahko posladkajo s sladoledom.

Četrtek, 22. junija 2017

Po vročem, soparnem dnevu je bilo zelo prijetno v hladu mavhinskega večera – v tej vasi, obdani z zelenjem, zvečer ni nikdar vroče – spremljati predstavi, ki sta ju prikazala novoustanovljeni Bla Bla teater SKD Primorec, ki v Trebčah navdušuje otroke za gledališko umetnost, in Dramska skupina KPD Bazovica Slovenskega doma KPD Bazovica z Reke, v katerem pripadniki slovenske manjšine na Hrvaškem hvalevredno gojijo in ohranjajo slovensko kulturo in jezik. Prvi so pod šotorom na dvorišču nekdanje osnovne šole J. M. Aleksandrovi nastopili rosnio mladi igralci Bla Bla teatra, ki se potegujejo za nagrado v Otroški kategoriji. V priredbi in režiji Julije Berdon, ki bi odrsko dogajanje lahko malce bolje razgibala, so ljubko prikazali pravljico igrice Jane Kolarič *Ježki gredo v svet*. Devet malih igralcev se je v posrečeno

zamišljenih in lepo izdelanih kostumih – skrbno delo Giuliane Ciuch in staršev –, med velikimi rožicami in gobicami, ki so nakazovale pisano gozdno prizorišče, prelevilo v protagoniste, mater ježevko in njene tri ježke ter sosedo sovo, ki naj bi pazila nanje, medtem ko je njihova mamica šla kupovat hrano, in v druge gozd-

Mladinska dramska skupina Škamperle, Grbec, Barkovlje SKD Škamperle, SKD Grbec, SKD Barkovlje (foto damj@n)

ne prebivalce, miško, čebelo in gosenični par, ki so jih ježki spoznali med sicer nedovoljenim potepanjem po gozdnih stezicah. Nastopajoči so kar dobro obvladali besedilo v verzih, prepleteno s posnetimi songi. Žal, so prav ti in spremljajoča glasba, ki si je vselej sledila po – tudi za igralce – "mučnem" premorčku, predstavljali šibkejšo stran igrice, saj se petje v živo ni bog ve kako skladalo s tistim na posnetku. Odrski gledalci, ki so izvajalce nagradili s prisrčnim ploskanjem, so ob koncu prikazanega pričakovali "poučni" namig, glede na to, da se ježki niso prav nič zahvalili za dar, ki so jim ga namenile miška, čebela in gosenci. Darežljive živalice so to namreč ogorčeno naglasile. Le mama ježevka je izrekla zahvalo sovi, ki pa sploh ni pazila na ježke, saj jo je premagal spanec; podnevi pač ona spi! Morda pa je režiserka hotela poudariti, da hvaležnost ni od tega sveta?

Na odru pod krošnjami so gledalce prav prijetno presenetili zelo dobrodošli igralci z Reke, ki so v umirjeni, a v pravih trenutkih tudi razgibani režiji Serda Dlačića in klasični scenski upodobitvi notranjske stanovanja premožnih stanovalcev uprizorili znano Fojtovo komedijo *Niti tat ne more*

pošteno krasti (*Non tutti i ladri vengono per nuocere*). V njej je pravzaprav zmikav najboljši pristen, pošten in resničljuben. Kot simpatičnega nerodneža ga je upodobil Milan Grlica. Ostali protagonisti kar "tekmujejo" med sabo, kdo bo bolje prikriil resnico pred partnerjem in drugimi ljudmi pri najljubši igri: skakanju čez plot. Z ironijo prežeta komedija zmešnjav, ki prinaša kar precej kritično ostrih bodic na račun zlagane malomeščanske družbe, ki ji je mar le za videz, se je ob dokaj homogeni skupinski igri, pri

znane risanke Ghostbusters – namesto kričече italijanske popevke bi lahko režiserka izbrala kakšno slovensko! – z ritmičnimi poudarki skušala nakazovati skrivnostno napetost ozračja, ki je zaradi nerazložljivih šumov na podstrešju vznemirjalo mlade stanovalce, študente, pa tudi dve leni muc, ki sta ugotavljali, da so ljudje prav čudni, je bila dramaturška nit kar ohlapna. Igralci s svojim dokaj "recitacijskim" nastopom pa je seveda tudi niso mogli razživiti. Tudi pri replikah je bilo mestoma zaznati nekaj zadrege, ko so se obrazki obračali v zakulisje, išoč pomoči šepetalk.

Strah stanovalcev se je sicer ob koncu izkazal kot neutemeljen: "sumljivi" šum sta povzročala glasbena skupina in dekle, ki je vadilo na bobne. Mladostna radoživost in svežina sta pa izžarevali z odra pod zvezdami, ko je na njem nastopila Mladinska dramska skupina Škamperle, Grbec, Barkovlje SKD Škamperle, SKD Grbec, SKD Barkovlje. Njihova režiserja Barbara Gropajc in Damjan Gomisel sta za mlade igralce izbrala pravšnjo predstavo. V vsej razgibanosti in najstniški razigranosti so namreč pod njuno režijsko taktirko, v posrečeni priredbi Barbare Gropajc, uprizorili predstavo *Grease, Grj's po naše*, ki že v naslovu nakazuje hudomušnost, ki preseva celotno uprizoritev. Mladi igralci, oblečeni v primerne kostume – izstopala so seveda rožnata žen-

namično in je bilo zelo prijetno gledati njen potek v dobri uigranosti igralcev. Glasba in in gibek ples, med katerim je prevladal razigrani rock and roll, in petje – čestitke pevkama! – so še dodatno poživili uprizoritev, pri kateri naj med petnajstimi izvajalci omenimo vsaj Marca Ghersetiča – Denija Cucka in Carlotto Cupin, ki je suvereno prikazala, kako se je Sendi Belina spremenila iz vzdihajoče, boječe romantične duše v "moderno" dekle, ki ve, kaj hoče. Komično figuro kratkovidne ravnateljice je duhovito orisala Nur Sawaid. Pohvale so seveda vredni tudi vsi drugi nastopajoči in zakulisni pomočniki, ki so zelo dobro opravili svoje delo. Publika jih je za lepi odrski užitek nagradila z dolgo trajnim, navdušenim ploskanjem.

Petkov program se je končal pod šotorom, kjer je, žal, pred manj številnim občinstvom, nastopila v letošnji sezoni novonastala Gledališka skupina KD Sovodnje, ki želi s svojo dejavnostjo v domači vasi oživiti gledališko umetnost in tako poživiti tamkajšnji kulturni utrip. Devet igralcev se je z mentorico in režiserko Kristino Di Dio, ki se rada spogleduje z gledališkim delom in ima že nekaj različnih režijskih izkušenj in sploh sodelovanja v kulturnem življenju na Goriškem, prikazalo njeno dramsko zamisel *Avrelja se vrača*. Avtorica jo je samozavestno podnaslovila "absurdna tra-

boljše prikazali svoje like, glede na to, da so v glavnem novinci na odrskih deskah in da se morajo kot skupina še uigrati. Med njimi je bila najbolj izrazita Ksaverija Plesničar kot umrla Hermanova soproga Avrelja, ki se, da bi pomagala razplesti sinove in hčerine težave, vrača iz onstranstva že celih dvajset let. Pri tem si je režiserka domiselno privoščila "srhljiva" trenutka, ko se kar enkrat iz nagrobnika pojavijo Avreljine roke in ko se prikaže njen obraz na fotografiji v stanovanju, kjer poteka dogajanje. Ob koncu se razkrije tudi, kdo hrani denar – stričvo dediščino, ki jo vsi iščejo in po kateri imajo vsi skomine...

Sobota, 24. junija 2017

Oder pod milim nebom so s suvereno igro osvojili komedijanti dramskega odseka PD Štandrež, zvesti udeleženci mavhinskega ljubiteljskega gledališkega festivala, na katerem so vsakič prejeli vsaj katero izmed nagrad. Tokrat so v režiji Jožeta Hrovata, člana igralskega ansambla SNG Nova Gorica, ki jih umetniško pozorno usmerja že trinajst let, zbranemu občinstvu prikazali komedijo *Dohodnina*. Kar se da spretno z naglimi obrati in preobrti jo je stkal Jean Jacques Bricaire. Premierno so jo odigrali konec januarja v štandrediški župnijski dvorani in v njo sodelovali tudi na območnem srečanju ljubiteljskih gledaliških skupin, ki spada v Linhartovo srečanje. Mladi igralec Jakob Štiligoj je prejel nagrado za najboljšo stransko moško vlogo za vlogo Bumfija, tipičnega mulca iz današnjih dni, ki se izraža v barvitnem slengu, kar dodaje liku komičnost, in mu je šola deveta briga ter usluge napravi le za denar. Sicer pa se komedijska štrna spleta okrog direktorja oglaševalne agencije Pavleta Repnika in prijave njegove dohodnine. Da bi plačal čim manj davkov, si namreč izmisli lažno ženo, kopico otrok in še hromo mater! Le-tej je komične obrise dala Polonca Cijan, tudi s sočno narečno obarvanostjo. Cijanova je pravzaprav sproščeno odigrala kar tri vloge. Protagonista, ki se venomer bolj zapleta v lastne laži, je izrazito poosebil Matej Klanjšček, s katerim so se odlično ujemale soigralski, poleg omenjenih še Daniela Puja, Mojca Dolinšek, Vanja Bastiani, Egon Cijan in seveda priljubljeni Božidar Tabaj, duša skupine. Tabaj je v vlogi strogega inšpektorja Romea Lizoviča, ki se prelevi v "ječljivo zmedenega" zaljubljenca, izzval – kot sicer tudi drugi nastopajoči – nemalo smeha med številnim občinstvom, ki so štandrediškim igralcem namenili dolgotrajno ploskanje.

Mladi igralci Bla Bla teatra

ska krila -, so se imenitno živeli v vloge, in to tudi dekleta, ki so v očitnem primanjkovanju igralcev moškega spola odigrala moške like še z večjim zanosom kot sami nastopajoči fantje! Liki so jim seveda zelo blizu, saj so njihovi vrstniki, pa tudi situacije, v katerih se znajdejo. Gotovo tudi sami občutijo prva trepetajoča ljubzenska čustva in grenke občutke razočaranja ob nerazumevanju ljubljene izbranca. Zaradi tega je uprizoritev stekla kar se da di-

gedija, ki želi biti komedija". V skrivnostno ovito in uprizoritveno kar zapleteno dramsko nit, pri kateri se zdi, da se mestoma ne pretrže le pri v trenutkih "zbezanjih" gledalcih – verjetno bi bilo vse bolj učinkovito, ko bi bila vsebina bolj strnjena –, ampak tudi pri samih igralcih. Vsebinska prenatpanost ima včasih pač stranske učinke, še posebno, če ne izhaja izpod peresa slovitihih komedijskih peres. Vsekakor so se nastopajoči potrudili, da bi čim

Dutovlje

Odprtje spominske sobe Borisa Pahorja

Huda vročina, ki je pretekli četrtek stisnila naše kraje, množici Kraševcev, predvsem pa gostu in slavlencu Borisu Pahorju, ni preprečila udeležbe na slovesnosti ob odprtju njemu posvečene spominske sobe. Slavje je s svojo udeležbo počastil predsednik Republike Slovenije Borut Pahor, krajevne oblasti pa sta zastopala župan Občine Sežana Davorin Terčon in predsednica Krajevne skupnosti Dutovlje Neva Filipčič. Dutovlje so kraško naselje v zaledju Trsta in osrčju Krasa. Pomemben razvoj je kraj doživel v času tržaške proste luke, ko so tu mimo vozili furmani iz Trnovskega gozda in Vipavske doline. Prihod železnice v začetku dvajsetega stoletja je Dutovljam dal še

novega zagona. Med prvo svetovno vojno je bila vas v neposrednem zaledju soške fronte. Danes so Dutovlje znane predvsem kot središče

terana, v kraj in njegovo okolico pa se zaradi njegove mirne lege in bližine mesta v zadnjih letih priseljuje vedno več ljudi s Tržaškega.

Borisa Pahorja so Dutovlje »poklicale« po drugi svetovni vojni, ko je prišel na Kras okrevat po prihodu iz taborišča in vrnitvi v mesto v zalivu. Tu so v sobi v gostilni pri Marički nastala vsa njegova pomembnejša dela, predvsem romani, za katere je avtor prejel vrsto priznanj. Pravzaprav je gospodinjinega brata spoznal že med vojno, ko sta bila skupaj zaprta v Coroneu, nato so ju prepeljali v

Nemčijo, kjer pa se je za Kraševcem izgubila vsaka sled. V svojem posegu se je slavljeneц spomnil ne samo tistih časov in ljudi, ampak je še enkrat, kot je v njegovi navadi, mladim naročil, naj bodo kot Slovenci ponosni na svojo državo in naj na lastni samozvesti gradijo narodno samobitnost. Njegove besede je nato povzel

predsednik RS Borut Pahor, ki je napovedal skorajšnje odkritje spomenika vsem padlim v drugi svetovni vojni in v povojnem času. Obeležje bo stalo na Kongresnem trgu v Ljubljani. To simbolno dejanje naj bi končno zaključilo obdobje razprtij v slovenskem narodu, saj smo Slovenci, ko smo enotni, zelo močni, drugače pa je, ko smo

sprti med seboj. Da je spominska soba Borisa Pahorja danes urejena v prostorih Bunčetine domačije v središču Dutovelj in ne v gostilni pri Marički, kjer se je prvotno nahajala, je kriva predvsem kratkovidnost, saj so stavbo gostilne pred nekaj leti porušili, na njenem mestu pa zgradili zdravstveno postajo. Kljub temu je domačinom, predvsem s pomočjo donatorjev, uspelo rekonstruirati Pahorjevo sobo, pri čemer je bila neobhodno potrebna tudi avtorjeva pomoč. Vsem, ki so prispevali predmete in trud, se je v svojem posegu zahvalil domači župan Terčon. Prireditev pa so s svojo besedo, pesmijo in glasbo oblikovali učenci OŠ Dutovlje. Soba Borisa Pahorja je v prostorih Bunčetine domačije na ogled v času odprtja tamkajšnje Turistično informacijske pisarne. Njen obisk je moč lepo povezati s sprehodom po teranovi krožni poti in obiskom katere od tamkajšnjih vinskih kleti ali gostiln.

Primož Sturman

SCGV Emil Komel / Snovanja Glasbeni mozaik v avtosalonu

Zaključek šolskega leta je že od nekdaj priložnost, da učenci na prireditvah za starše, sorodnike, prijatelje pokažejo dosežen letni šolski napredek. Glasbene šole imajo v tem času veliko dela z 'zaključnimi' koncerti, na katerih si prizadevajo predstaviti svoje najboljše mlade glasbenike. Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici je pred 12 leti začel s ciklom Snovanja. V niz izvirnih koncertov je poskušal združiti čim več učenec, profesorjev in gostov ter koncerte izpeljati v sugestivnih pro-

storih, ki so dogodkom vliili kanček posebnosti, mladim glasbenikom pa dodali občutek odgovornosti, da se na nastop resno pripravijo. Tako se je zgodilo tudi na desetih koncertih letošnjih Snovanj. Finale tokratnega cikla je bil v koordinaciji profesorice kitare Martine Gereon. Za koncert Glasbeni mozaik je izbrala program lahke glasbe in posebno prizorišče, Avtosalon Comauto v Gorici. V garaži s patino 70. in 80. let ter razstavljenimi starimi avtomobili je zazvenela glasba iz filmov, predvsem tista, ki so jo ustvarili legen-

darni kantavtorji in najvidnejše britanske, ameriške in avstralske rock skupine, in sicer od nobelovca Boba Dylana, do skupin The Queen in AC/DC. Odlična je bila Knockin' on heaven's door, kot jo je zapela Katja Terčič z godalnim orkestrom pod vodstvom Frančiška Tavčarja in bandom, ki so ga sestavljali Jure Ipavec na električni kitari, Črt Vidič na bas kitari in bobnar Tine Lestan. V izvedbi samega godalnega ansambla in pianistke Damijane Čevdek so se zvrstile še nekatere nežnejše melodije iz različnih filmov, ki so koncert v sanjavi razpoloženju tudi odprle. V prvem delu koncerta, ki ga je oblikovalo predvsem petje, je Katja Terčič zapela Zalino pesem iz priljubljene serije Ena zlahtna štorija, skupaj s Petro Feri in pianistko Elisabeth Cavalieri pa so izvedle še popevko Vivo per lei, saj je bil tisti

dan evropski dan glasbe. Vivo per lei pa govori o tem, da živim za njo - glasbo. Drugi del koncerta je bil posvečen pravi, čisti rock glasbi, ki se je pojavljala v različnih filmih, kot so Modern Romance, Any Given Sunday, Moulin Rouge, The Pacifier in drugih. Nastopile so tri zasedbe: kitarski in pihalni orkester ter rock band, v sestavi kitaristov Jureta Ipavca in Gregorja Persoglie, bas kitarista Črta Vidiča in bobnarja Francesca Baza. Rock del koncerta se je začel z nizom nekaterih največjih uspešnic britanske rock skupine The Queen v izvedbi kitarskega ansambla pod vodstvom Martine Gereon. Izjemen vokal frontmana skupine Freddieja Mercuryja sta interpretirali flavtistki Silvia de Savorgnani in Francesca Pipia. Tine Lestan na jih je spremljal na cajanu. Rock band je garažo 'zatresel' z dvema najbolj znanima pesmi-

ma Avstralcev AC/DC. Kitarski rifi in trdi udarci bobnov so zazveneli z Back in black in Hiqway to Hell. Za konec je Pihalni orkester pod taktirko Tomaža Škamperleta zaigral še tri vedno atraktivne skladbe, ki s svojo zgovorno glasbo navdušujejo tako mlado kot zrelo

publiko. Pirati s Karibov, Missouri in Shrek, so zaokrožili koncert, na katerem je bilo več kot očitno, da mladi uživajo. V tem prijetnem vzdušju tistega poletno razgretga dne je tak zaključek šolskega leta bil prava osvežitev.

Metka Sulič

Mestna knjižnica Piran

Morje in knjižnica ob morju

V Mestni knjižnici Piran pomemben del knjižnega fonda predstavljajo knjige, povezane z morjem. Lahko so znanstvene, strokovne, poljudne ali leposlovne. Med dejavnosti knjižnice, ki vedno znova pritegnejo številne obiskovalce, spadajo domoznanski večeri. V prvi polovici letošnjega leta so v Mestni knjižnici Piran na domoznanskih večerih predstavili že tri knjige, na tak ali drugačen način povezane z morjem. Predstavitev knjige Slovenska pomorska terminologija, ki jo je napisal kapitan dolge plovbe in predavatelj na srednji pomorski šoli v Portorožu, Rok Sorta, je knjižnica organizirala v sodelovanju s Pomorskim muzejem Sergeja Mašera Piran. Knjiga je luč sveta ugledala 7. marca, torej na dan, ki ga v Sloveniji od leta 1991 poznamo kot dan pomorstva. Pred sedemdesetimi leti, 1. marca leta 1947, pa je bila ustanovljena tudi Pomorska in trgovska akademija, predhodnica srednje pomorske šole. Na predstavitvi knjige so poleg avtorja sodelovali še predstavnik založbe Osminka&Co. Mitja Zupančič, dr. Nadja Terčon, mu-

zejska svetnica, in dr. Dušan Fabbe. Po letu 1961, ko je pri Mladinski knjižnici izšla knjižica z naslovom Pomorska slovenščina (jezikovno gradivo zanjo so zbirali Janez Gradišnik, Ernest Kopriva in Vladimir Naglič), je knjiga Roka Sorte prvo pomembnejše delo s tega področja. Z njo je avtor želel prispevati k poenotenju pomorskih strokovnih izrazov v vsakdanji rabi, v šolah, pri pisanju leposlovnih in strokovnih del. Čeprav je pomorstvo v širšem smislu povezano z vsem, kar se tiče morja, se je Rok Sorta omejil na ladje, delo z ladjami, navigacijo in pristanišča. "Mednarodni jezik pomorstva je sicer angleščina, a slovenska vojna mornarica, državne službe pomorskega prava, pomorsko gospodarstvo, šolstvo, z morjem povezani športi... prav tako potrebujejo poenoteno slovensko pomorsko izrazoslovje", je prepričan avtor knjige, ki je sicer nastala na podlagi njegovega diplomskega dela.

V maju je Mestna knjižnica Piran v sodelovanju z Mediadomom Pyrhani organizirala predstavitev

knjige Z morjem na Ti. V delu, ki je nastajalo več let, obsega pa kar 432 strani, je Mitja Zupančič, strasten ljubitelj morja, jadralca, fotograf in pisatelj, režiser in scenarist serije filmov Obrazi Jadr-

na, predstavil 30 obmorskih krajev vzdolž Jadranske obale - od Kriza pri Trstu, preko Pirana, Rovinja, Opatije, mestec na najlepših Jadranskih otokih, Dubrovnika pa vse do Ulcinja v Črni

gori. Knjigo je zasnoval kot vodnik po obmorskih mestih, ta temelji pa na mnogih pisnih in ustnih virih - omenimo samo seznam 132 imen ljudi, s katerimi je navezal stike in se z njimi pogovarjal, ko je zbiral gradivo za pričujočo monografijo. V njej je avtor predstavil zgodovino in pomorsko kulturno dediščino posameznih krajev, običaje in navade

nabule in vseh sedem piranskih knjižnic, od kapiteljske do mestne, tu pa posebej izpostavil domoznanski oddelek. V Krizu pri Trstu, kjer že stoletja živi avtohtona slovenska skupnost, je avtor zbral mnoge zanimivosti iz bogate dediščine slovenskega morskega ribištva in slovenske pomorske zgodovine. Knjigo je opremil s 504 izbranimi fotografijami, vsako poglavje pa začel s citatom ali pregovorom o morju. Na predstavitvi knjige, ki jo je vodila bibliotekarka Ksenija Petaros Kmetec, je vse prisotne toplo pozdravil piranski župan Peter Bossman, nastopila pa je tudi pevka skupina Kamelija. Kako ne, saj je Mitja Zupančič tudi harmonikar, velik ljubitelj glasbe in petja, ki verze in glasbo za pesmi tudi piše. Kamelije so zapele nekaj klapskih pesmi. Le-te so tradicionalna oblika hrvaške vokalne glasbe, ki jo je zaradi njene posebnosti Unesco uvrstil na seznam nesnovne kulturne dediščine Evrope. Že čez nekaj dni je Mestna knjižnica Piran povabila na predstavitev zbirke haikujev Vanje Pegana z naslovom Vsaj za pesem odmaknjen od tega sveta. Drobno knjižico haikujev, kratkih trivrstičnih pesmi iz japonske tradicije, v katerih Vanja Pegan govori o morju in ljubezni, je ilustriral Damijan Stepančič, ki se prijatel-

ju Vanji rad pridruži na jadrnici Rosalbi. Z njima se je pogovarjala dr. Vladka Tucovič, sicer tudi avtorica spremne besede, v kateri je med drugim zapisala: "Knjiga haikujev ni namenjena hitremu, hlastnemu branju. Najbolje se je z njo nekje zasidirati, se prepustiti njenemu plivanju in pesmi brati počasi, z občutkom za podobe, ki nam jih riše na morsk gladini in obzorju, ki ga zamejuje črta morja. Nekako tako, kot so mnogi Peganovi haikujji tudi nastali - v kabini ali na palubi njegove jadrnice, mnogokrat zapisani kar v mobilni telefon. Čeprav so nastali na tako sodoben, nekonvencionalni način, je njihova vsebina prastara, saj je morje, ki je v ospredju, samo zrcalo medsebojnih odnosov in čustev, s katerimi imamo (vsi) opraviti na kopnem. Ljubezen, hrepenenje, upanje, razočaranje in izpolnitev so večne, nikoli do konca izčrpane posode pesniškega navdih, ki imajo v Peganovi izvedbi poseben, unikaten morsk lošč". To prvo knjigo pesmi si je avtor podaril za 50. rojstni dan. Z žlahtno kapljico vinske kleti Černe (ki na ta način zelo pogosto sodeluje na prireditvah v piranski knjižnici), so mu nazdravili in zaželeli vse dobro tudi številni obiskovalci literarnega večera.

Špela Pahor

Srečanje s Serracchianijevo in Shaurlijem

Ingrid Sergaš se poslavlja

Generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Ingrid Sergaš se je 16. junija na dveh ločenih srečanjih na sedežu deželne vlade v Trstu poslovila od predsednice Furlanije Julijske krajine Deборе Serracchiani in odbornika za kmetijstvo Cristiana Shaurlija. Na srečanju z deželno predsednico je Sergaševa ponovila, da se po treh letih in pol poslavlja od Trsta s kopico lepih doživetij, pri čemer ima pomembno vlogo tudi odlično sodelovanje z vlado Furlanije Julijske krajine. Serracchianijeva se je strinjala, da so stiki zelo plodni, kar se je pokazalo tudi z oživitvijo Skupnega odbora Slovenija-FJK in kar se dnevno izraža z raznimi čezmejnimi projekti. Slovenska diplomatska predstavica je predsednica deželne vlade izrekla čestitke, ker se Furlaniji Julijski krajini odpira kopica zanimivih priložnosti, še zlasti po spodbudnih načrtih v tržaškem pristanišču. Generalni konzulat je vsa ta leta veliko pozornosti namenjal slovenski

Italiji zagotovo imeli zadovoljivo jamstvo za izvolitev svojega predstavnika v državni parlament, je prepričana Serracchianijeva. Z odbornikom za okolje pa je tekle beseda predvsem o pomenu, ki ga ima kmetijstvo za življenje v oddaljenih in manj obljude-nih krajih, kot so recimo doline ob reki Nadiži in Teru. Glede tega sta se Shaurli in generalna konzulka strinjala, da je kmetijstvo po načelih trajnostnega razvoja tudi eden najboljših dejavnikov za privabljanje turizma in ustvarjanje poslovnih priložnosti. Sergaševa si zato želi, da bi bili čezmejni projekti, ki poživljajo Benečijo, uspešni. K temu je deželni odbornik za kmetijstvo dodal še mnenje, da imajo ob-

Ingrid Sergaš in Cristiano Shaurli

Tanja Mijač, Ingrid Sergaš in Debora Serracchiabi

narodni skupnosti v Italiji, je zatem dejala diplomatska predstavica in povedala, da je to za slovensko diplomacijo ena ključnih točk v odnosih z Italijo. Glede tega sta se Sergaševa in Serracchianijeva strinjali, da sta skupnosti Slovencev v Italiji in Italijanov v Sloveniji bogastvo in dejavnik dialoga. Beseda je tekla tudi o slovenski zastopanosti v Rimu, pri čemer je predsednica Furlanije Julijske krajine obžalovala propad poskusa, da bi parlament sprejel nov volilni zakon. Če bi dogovor med glavnimi političnimi silami zdržal, bi Slovenci v

mejna območja zelo podobne značilnosti – omenil je zgornje Posočje in Kras – in da je zato zelo koristno soočanje med Slovenijo in Furlanijo Julijsko krajino, ki lahko svoje težave rešujeta s primerjavo lastnih politik. Na koncu je Sergaševa seznanila Shaurlija s potekom slovenskega prizadevanja, da bi Združeni narodi razglasili 20. maj za svetovni dan čebel, pri čemer je svojo podporo predlogu zagotovila tudi Italija. Pobuda ima po slovenskih diplomatskih virih dobre možnosti za uspeh.

ARC/PV

Repentabor

Zvočno gledališče Radijskega odra

“Strašljivo, kako nas Ajshil po dva tisoč letih še nagovarja z aktualnostjo in s človeškimi temami, s katerimi se še danes srečujemo. Številni prihajajo tudi iz bližine Sirije, od koder so Danajeve hčerke”. Tako je lepo število poslušalcev na Repentabru ob starodavni cerkvi pod lipami ob sončnem zatonu pozdravila Martina Repinc v imenu Deželnega sedeža RAI za Furlanijo Julijsko krajino. Radijski oder je namreč v sodelovanju z omenjenim slovenskim programom in Društvom slovenskih izobražencev priredil umetniški večer s t. i. zvočnim gledališčem. Predsednik DSI Sergij Pahor se je spomnil, kako so ob koncu štiridesetih let zaživeli taki večeri v organizaciji Slovenskega odra prav na Repentabru, nakar je prireditev zamrla. Prejšnji teden so tako na ponedeljkov večer ponudili poslušalcem izvirno obliko radijskih posnetkov grškega klasičnega dela Pribežnice. Delo je v slovenščino prevedel Brane Senegačnik, režijo je podpisal Franko Žerjal. V letu, ko Radijski oder obeležuje pomembno

obletnico delovanja, so vse prireditve naletele na velik odmev v javnosti. Njegov dolgoletni predsednik Marjan Jevnikar je prepustil mesto Maji Lapornik, ki je v svojem pozdravu povzela formalni zaključek leta praznovanja in spomine na prehojeno pot. Ker verjamejo v radijsko igro, so se odločili za večer zvočnega gledališča.

Brane Senegačnik

Zahvalila se je Martini Repinc in Guidu Corsu ter dejala, da si šteje v veliko čast sodelovanje z Branetom Senegačnikom.

Prav slednji je publiki podrobno obrazložil okvire Ajshilove antične drame Pribežnice. Grške drame so pisali za gledališče, v katerem je bila pomembna glasba, zato so bile bližje operi kot gledališki predstavi.

Radio je medij s posebnimi kvaliteta, saj na avtentičen način vdahne dušo besedilu. Ajshil je primeren avtor za tak medij, ker je najbolj zvočen. Od osemdesetih njegovih tragedij se jih je ohranilo le sedem, Ajshila pa pojmujejo za očeta tragedije. Njegova poezija je izredno zapletena, jezik pa ni preprost. Grško besedo

hiketides je prevedel v pribežnice. To so bile ženske, ki so prosile zatočišče, ponavadi ob oltarju, kjer se jih ni nihče smel dotakniti,

tam so bile zaščitene. Senegačnik je spregovoril tudi o dramski strukturi, ki naredi pravo tkanino, saj so različni vzorci sestavljeni v prepričljivo celoto. Danaju je bilo prerokovano, da ga bo zet ubil. Zato je hotel prepričati, da bi se hčerke poročile. V visokem pesniškem jeziku jih vzgaja v patološkem strahu pred moškimi. Delo je izzivalno, sveže, jezikovno bogato in globoko. Uprizoritev na planem, v naravi, je pravo okolje za dramsko poezijo. Senegačnik je svojo razlago zaključil z mislijo, da je na Repentabru kot v Atenah – tudi tu se vidijo morje in griči kot del mediteranske

pokrajine. Režiser je orisal, kako je Ajshil pisal besedilo na več nivojih – političnem, religioznem, osebnem in feminističnem. Imel je na razpolago dvanajst igralcev. Štirje ženski glasovi (Marjetica Puntar, Manica Maver, Lucija Tavčar in Sanja Vogrič) so tako lepo zapeli, da se je zdelo, da jih je petdeset. Ob njih so nastopili še Andrej Pisani, Tadej Lukman, Marijan Kravos, Nikolaj Pintar, Ivan Makuc, Mitja Petaros in Nejc Kravos. Tonski mojster je bil Samuel Simonovič, asistentka režije Manica Maver. Za odlično glasbo je poskrbel Iztok Cergol, ki je uporabil samo instrumente, na katere so igrali v tistih časih.

Metka Šinigoj

FJK-Slovenija

Poslovilno srečanje med Torrentijem in Sergaševo

Generalna konzula Republike Slovenije v Trstu Ingrid Sergaš se je popoldne na sedežu deželne direktije za kulturo v Trstu srečala z Giannijem Torrentijem, ki v deželni vladi odgovarja za stike s slovensko narodno skupnostjo. Šlo je za poslovilno srečanje ob koncu mandata, saj se Sergaševa vrača na zunanje

ministrstvo v Ljubljano. V sproščenem klepetu sta Sergaševa in Torrenti obnovila vrsto prijetnih skupnih doživetij, med katerimi je generalna konzulka posebej omenila Slofest, medtem ko se je deželni odbornik spomnil na odprtje Tržaškega knjižnega središča, na projekt Pot miru in na predstave, ki so nastale v koprodukciji

ciji gledališč Rossetti in SSG.

Italijansko-slovenski odnosi so zelo dobri, sta se strinjala Sergaševa in Torrenti, kar ne nazadnje potrjuje tudi nedavno pismo, s katerim je ministrstvo za izobraževanje in znanost Republike Slovenije uradno podprlo Trst v tekmi za gostovanje evropskega festivala znanosti leta 2020. V zameno je Torrenti sporočil Sergaševi, da je kolege v deželni vladi pozval k večji vnemi pri delovanju podkomisij Skupnega odbora Slovenija-

FJK. Pred nedavnim se je sicer sestala komisija za infrastrukturo, v kratkem bo tudi seja komisije za jezikovne manjšine, plenarno zasedanje pa se obeta po poletju. Jeseni bo tudi deželna konferenca za slovensko manjšino, ki se po deželnem zaščitnem zakonu skliče vsakih pet let, je opozoril Torrenti. Ta je ob tem naznanil, da si deželna uprava močno prizadeva, da bi bila kmalu na razpolago neizkoriščena sredstva, ki so se v prejšnjih letih nabrala v skladu iz državnega zaščitnega zakona.

ARC/PV

Slovenščina z empatijo

O Rebuli pri Ščeku v Trstu

Prof. Irena Cerkvenič zmore privabiti lepo število ljudi tudi v poznem junijemskem popoldnevu na že pogosta srečanja slovenščine z empatijo, ki jih neutrudno pripravlja po Trstu. Izredno prizadevna s sladko nasilnostjo privablja Italijane in Slovence na spoznavanje slovenske književnosti in kulture. Ni medija, ki ne bi napovedoval dogodka. Že to kaže na izredno vztrajnost in odločnost. Srečanja se odvijajo dvojezično, tako da ni slovenščina zastopljena in da številni Italijani zaznajo tudi zvočnost jezika. Od Draga Jančarja do Marije Pirjevec, tokrat pa je bila na vrsti književnost Alojza Rebule. Občinstvo je raznoliko in v glavnem zavzeto. Voditeljica spodbu-

ja k pričevanju. Nastope skuša omejiti na tri minute, kar ni lahko. Pogosto ji tudi uspe. Tri mi-

nute je končno 45 vrstic teksta. Motivirani pa se tega vedno ne zavedajo. Srečanja so tako še živahnejša. Tudi v primeru Rebuli je bilo največ posegov s strani Italijanov, ne vem če bi tudi v teh

primerih rabil izraz italijansko govorečih, saj kažejo na navdušenje in občudovanje konveritov. Več posegov se je nanašalo na poglobljene ocene nekaterih Rebulovih del. Zelo doživite, rekel bi pričevanja. Od Sibilinega vetra do življenjepisa Jakoba Ukmarja, Senčnega plesa vse do krešenja misli z Manliem Cecovinijem. Ljubezen do materinega jezika ob zaznamovanosti fašističnega nasilja, mojstrska književna izpovednost na osnovi žara grško latinskega izročila in bogatega zgodovinskega utripa, ki je pa le okvir umetniški iz-

virni ustvarjalnosti. V znamenju globoke vernosti. Udeleženka je prebrala odlomke iz nedavnih Credov v Družini. Potrdila je tako umsko svežino 94-letnega pisatelja. Igor Tuta,

prijazno prigan na srečanje, je to potrdil in napovedal, da bo v nekaj dneh izšla nova pisateljeva knjiga o vojnih in povojnih pobojih in da tast že nekaj mesecev piše spet novo knjigo. Nastopila je tudi Tržačanka slovenskega jezika, ki je priznala, da ni še slišala o Rebuli. Že zaradi tega bi morala profesorica Elena Cerkvenič prejeti nagrado za pospeševanje poznavanja slovenske prisotnosti in odpravljanje asimilacije, ko bi jo krovnii ustanovili. Mlada italijanska režiserka na delu v Trstu je izrazila presenečenje, ko je odkrila Rebulovo duhovnost, saj je med Slovenci imela stike le z marksisti. Brala je zbirko Rebulovih esejev Da Nicea a Trieste. Uredil jo je Ivo Jevnikar in je izšla pri založbi San Paolo. Led pa je prebil z uvodnim pričevanjem zgodovinar Štefan Čok. Na maturo se je podal z odločnim namenom, da izbere zgodovinsko nalogo. Ko pa je imel možnost, da izbere nalogo o Rebuli, ni imel dvomov, saj je bil in ostaja njegov najljubši pisatelj.

MO

Po DP v atletiki bo stadion Grezar meril na Balkan

Italijansko državno prvenstvo v atletiki med 30. junijem in 2. julijem bo šele prvo od mnogih velikih tekmovanj, ki jih bo gostil prenovljeni stadion Giuseppeja Grezarja. Takšni so vsaj obeti z današnje novinarske konference na sedežu deželne vlade v Trstu, kjer so predstavili bližajoče se tridnevno merjenje moči najboljših italijanskih atletov. To se bo začelo prihodnji petek ob 15. uri z nastopom metal kladiva, čemur bo do nedelje sledil še lov na državni naslov v ostalih disciplinah. V moški in ženski konkurenci bodo skupaj podelili 40 kompletov medalj in tudi klubski državni pokal. Trst bo tako gostil smetano italijanske atletike po 49 letih. A slovesno bo že v četrtek, 29. junija, ko bodo uradno in svečano odprli prenovljeni tržaški stadion, ki so ga ob finančni pomoči deželne in občinske uprave obnavljali vrsto let, zdaj pa je po besedah predsednika deželnega odbora italijanske atletske zveze (FIDAL) Guida Germana Pettarina »najboljši atletski objekt v Italiji«. Pettarin zato pričakuje, da bo Trst odslej lahko gostil velika mednarodna tekmovanja in pri tem izrecno omenil sredozemske igre. Podobna pričakovnja ima tudi predsednica Furlanije Julijske krajine Debora Serracchiani, ki je že na začetku svoje nastopa izrazila prepričanje, da bo Trst s svojo solidno športno infrastrukturo postal »platforma za Slovenijo, Hrvaško in Balkan«. Da to ni nemogoče, je potrdil še občinski odbornik za kulturo Giorgio Rossi, ki je povedal, da štadijon Grezar z osmimi tekaškimi programi v ustreznem loku izpolnjuje vse kriterije mednarodne zveze. Srečanja z novinarji sta se udeležila tudi tržaški predsednik FIDAL-a Emiliano Edera in član državnega vodstva atletske zveze Elio De Anna, ki ima za sabo bogato športno pot. Iz lastnega spomina je izlekel podatke, da državno prvenstvo na Grezarju leta 1968 ni bilo le zadnje za Trst, ampak tudi za vrhunškega šprinterja in olimpijca Livia Berrutija. ARC/PV

Opčine

Tudi letos uspešna mala gledališka šola Matejke Peterlin

Na Opčinah je od ponedeljka 19. 6. do petka 23. 6. potekala že tradicionalna Mala gledališka šola Matejke Peterlin v organizaciji Radijskega odra in Slovenske prosvete, letos v šestnajsti izvedbi. Gledališko šolo je podprl tudi Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Kot vsako leto so tudi letos zapolnili mesta že prvi dan, ko so odprli vpisovanja na gledališko šolo. Zbralo se je petdeset otrok, ki so se v petih dneh naučili predstaviti Pet princesk na zrnu graha, ki jo je napisala Lučka Susič. Ker je bilo otrok toliko, so jih razdelili v dve skupini, tako da sta na koncu zaživeli dve enaki predstavi.

Otroci so v petih dneh postavili celotno predstavo na oder: naučili so se vsak svoje besedilo, posneli so vsako svojo pesmico in naštudirali plesno koreografijo in vse potrebne gibe na odru.

Letošnjo režijo je podpisala gledališka igralka in pedagoginja ter pisateljica Nataša Konc Lorenzutti, ki je že v preteklih sezonah dvakrat režirala gledališko šolo, za glasbo je poskrbel

jega sina, ki je star komaj dvajset let. Minister za poročne zadeve priključuje princeske iz različnih Andersonovih in Grimmovih pravljic, princeske pa morajo najprej prestati preiz-

pride še prava princeska, ki pa si ne želi princa. Princ pove svoji materi, da si bo sam izbral nevesto, ko bo čas za to.

Vsi otroci so se na odru zelo izkazali, od najmlajših palčkov,

ki so spremljali Sneguljčico, in mišk, ki so spremljale Pepelko, do starejših igralcev, ki se že vrsto let udeležujejo gledališke šole in navdušili publiko, ki je bila zelo številna pri obeh predstavah.

Otroci so med tednom vadili besedilo z izkušenimi igralci in mentorji Radijskega odra, zanje pa so skrbeli tudi animatorji, višješolci, ki so se z njimi igrali med prostim časom in jim pomagali pri čemerkoli.

Predstavo bodo mladi gojenci gledališke šole ponovili še jeseni, to bo uvod v novo sezono, ko bodo organizatorji predstavili novo sezono abonmaja Gledališki vrtljak, ki se vsako leto odvija pri Svetem Ivanu.

Urška Petaros

Aljoša Saksida, za ples Vida Petaros, za sceno in kostume Veronika Skerlavaj, za luči in zvočne efekte pa je skrbel Samuel Kralj. Gledališka igrlica govori o tem, kako kraljica izbira ženo za svo-

kušnjo: spati morajo na devetih žimnicah, pod katerimi je zrno graha (kot v Andersonovi pravljici Princeska na zrnu graha), tista princeska, ki ne bo mogla spati, ker jo bo žulil grah, bo dobila princa za moža.

Dolina Glinščice

O priimkih in družinah v Boljuncu

V Sprejemnem centru naravnega rezervata Doline Glinščice so pred tednom dni predstavili raziskavo o zgodovinskih družinah in priimkih v Boljuncu vse od srednjega veka do danes. S temeljitim delom po dostopnih arhivih je raziskavo uresničil družbeno angažirani domačin Silvester Metlika, nekdanji šolnik, dejaven predvsem v verskih in srenjskih krogih. Večer z dobro obiskano predstavitevijo so vzpodbudile vaše organizacije iz Boljunca, Metlikovo izvajanje

sta uvedla mlada Matjaž Mihalič in Davide Stoll. Raziskava bi, zakaj ne, nekega dne lahko prerasla tudi v knjižno obliko. V delu avtor niza podatke, ki segajo celo v leto 1200, za priimke pa od leta 1430. Med drugim izvedemo, da so najbolj pogosti, zgodovinski priimki v vasi ob Glinščici še danes dobro zastopani Maver, Ota, Sancin, Slavec, Zobec, Žerjal in še nekateri. Raziskovalec krajne zgodovine je brskal predvsem po župnijskih knjigah, rojstnih, poročnih in smrtnih listih, pa tudi po

arhivu Vicedomini. Na predstavitvenem dogodku v Boljuncu so zapeli Fantje pod latnikom pod taktirko zbo-

rovodje Manuela Purgerja, glasbeno kuliso pa je ustvaril mladi kitarist Matej Gruđen. HC

Obvestila

ACM sporoča, da bo letošnje slavlje sv. Cirila in Metoda na Vejni v nedeljo, 9. julija, ob 17. uri. Somaševanje duhovnikov jubilaritov bo vodil letošnji novomašnik Gabriel Kavčič. Sodeluje ZCPZ Trst. Vabljeni narodne noše, zaželeni so skavti.

Mesečna maša v slovenskem jeziku v domu ITIS, ul. Pascoli 31, bo v torek, 11. julija, ob 16.30, v cerkvi v I. Nad. (z dvigalom na

oddelek Margherita, nato levo); vabita Področni svet Pastoralnega središča in Vincencijeva Konferenca.

Darovi

V spomin na Imeldo Žerjal daruje sestra Danila 50 evrov za Cerkevni pevski zbor pri sv. Ivanu.

V spomin na Kristjana Debelisa daruje družina Smotlak iz Mačkolj 100 evrov za potrebe Škedenjske župnije.

In memoriam

Umrla je Marica Terčon

V soboto, 24. junija, smo se v Slivnem poslovili od Marice Terčon iz znane Pirčeve družine. Pogrebno mašo je daroval njen nečak David Pahor, ki je v krajšem nagovoru izpostavil, kako je v življenju rada pomagala ljudem, in poudaril, da so pogrebi važni trenutki v življenju vsakogar, ker nas vabijo, da se zamislimo in se vprašamo, kako živimo in kam bomo šli po smrti. Med pogrebno mašo je na koru pel domači cerkveni zbor, ki ga vodi Ivo Kralj in v katerem je rajnica tudi redno pela. Pri odprtem grobu pa ji je v slovo zapel MoPZ Fantje izpod Grmade.

Tako je pogrebnim molitvam sledila znana nagrobница Vigred, ki jo je zbor zapel pod vodstvom Hermana Antoniča. Nato je sestrični v spomin spregovoril Ivo Kralj in med drugim dejal: „Danes se poslavljamo od drage Marice. Rodila se je leta 1931 očetu Justu Terčonu in materi Marjeti Kralj. Osem otrok je bilo v družini: šest sester in dva brata. Družina Terčon je bila, odkar pomnim, vedno tista, ki je skrbela, da je bilo v naši slivenski cerkvi čim lepše in lepo urejeno. Dokler ji je zdravje dopuščalo, je to delala in za to skrbela tudi naša Marica. Bog ji stotero povrni. Pokojna Marica je bila veselega značaja, vedno dobro razpoložena in nasmejana. Bila je srce in duša družine. Ko tako premišlujem, se zavem, da o njej ne vem veliko. Vem, da je obiskovala višjo šolo v Trstu in da je bila veliko let zaposlena pri družini Tomažič, v kateri so bili 10. marca 1944

umorjeni dr. Stanko Vuk, njegova žena Danica Tomažič in dr. Drago Zajec. Spominjam se tudi, kako je bila vesela, vsakokrat ko smo takratni pevci Fantov izpod Grmade povprašali, ali bi dovolili, da bi zbor preženoval svoje obletnice na Terčonovem dvorišču. Vedno smo bili z navdušenjem in prisrčno sprejeti.

Draga Marica, za vse, kar si do brega naredila v tej dolini solz, naj ti Ljubi Bog poplača. Mi pa te bomo ohranili v lepem spominu. “

Znana ljudska Gozdič je že zelen je izzvenela v vroč in soparen sobotni popoldan in nas s svojim besedilom opozorila na neizbežnost slovesa. Pogrebi pa smo se poslovili ob misli na vse prijazne in lepe trenutke, ki smo jih doživeli ob srečanjih z Marico Terčon. Naj ji bo lahka domača zemlja!

Ob smrti naj vsem sorodnikom izrazimo občuteno sožalje tudi v imenu uprave in uredništva našega tednika.

ZŠSDI in SLORI

Jezikovne delavnice so se zaključile

Zaključil se je niz jezikovnih delavnic, ki jih je v okviru projekta Slovenščina moj jezik priredilo Združenje slovenskih športnih društev v Italiji v sodelovanju s Slovenskim raziskovalnim inštitutom. Delavnic so se udeležili učenci tretjih razredov nižjih srednjih šol s slovenskim učnim jezikom v pokrajinah Trst in Gorica ter dvojezične slovensko-italijanske šole v pokrajini Videm. Potekale so od marca do junija na šolah, kjer je v zimskem obdobju zaživel šolski Jezikovni poligon. Delavnice, zasnovane na osnovi gradiva, ki jih je pripravila jezikoslovka in raziskovalka Matejka Grgič, je vodil profesor Franci

Vaupotič.

Matejka Grgič o jezikovnih delavnicah ZŠSDI:

“Z dejavnostmi in dogodki na področju promocije slovensčine želimo spodbuditi predvsem mlade udeležence k sproščenosti, a hkrati suvereni rabi živega, vsakdanjega jezika. Nismo šola, zato naša naloga ni in ne sme biti učenje slovnice in pravopisa, torej knjižnega jezika - tega spoznavajo učenci in dijaki že med poukom. Glede na položaj slovensčine kot manjšinskega jezika pa nimajo vedno dovolj priložnosti, da bi jezik uporabili “v praksi”, torej v konkretnih spoznavnih okoliščinah. Med delavnicami smo jim želeli omo-

gočiti prav to”. Franci Vaupotič o jezikovnih delavnicah ZŠSDI:

“Jezikovne delavnice so potekale ustaljeno po vnaprej pripravljenem urniku na šolah s slovenskim učnim jezikom v Italiji. Cilj delavnice je bil približati slovenski jezik učencem in jih opozoriti na tipične in netipične napa-

ke, ki jih največkrat delajo pri rabi jezika, pa naj bo to v vsakdanji rabi ali rabi v šoli. Delavnica je bila razdeljena na več sklopov. V prvem sklopu smo govorili o najpogostejših pravopisnih napakah, kot je raba velike in male začetnice ter raba ločil (vejice). Skupaj smo pogledali tudi spletne platforme, s katerimi si lahko

učenci pomagajo pri vsakdanji rabi jezika za šolo in pri pripravi raziskovalnih ali drugih nalog. Zaradi praktičnosti je bila še posebej izpostavljena platforma Fran, kjer so zbrani vsi priročniki za slovenski jezik. Nekatera druga dostopna spletna mesta, namenjena predvsem strokovni javnosti, pa so jim bila že znana (Pravopis). Ogledali smo si tudi Gigafido, predvsem za primere rabe posameznih besed.

V sklopu z naslovom Slovnice napake smo poskušali opozoriti na knjižno in neknjižno rabo jezika. Ustavili smo se tudi pri najpogostejših napakah, ki jih delajo učenci pri pisanju daljših ali krajših besedil, ko uporabljajo besede, ki so neustrezne tudi v sproščnem jeziku.

Področje, ki je bilo med najbolj zanimivimi in je spodbudilo učenje k intenzivnemu sodelovanju, je bilo besedišče (leksika). Tukaj smo z učenci iskali skupne odgovore na posamezna poime-

novanja stvari, predmetov... Skupaj smo ugotovili, da je najlažje učenje novega besedišča s pomočjo revij, televizije, direktne stika ali preko spleta. Pojavi jezikovnega stikanja so jim zelo blizu. Učenci se zavedajo svojih napak, predvsem v primerih, kjer se jezik vsakodnevno uporablja in se v niansah razlikuje od kraja do kraja.

Srečanja so bila zelo zanimiva in produktivna. Učenci so z zanimanjem spremljali delavnico in tudi intenzivno sodelovali. Osvežili so svoja usvojena znanja in se naučili tudi nekaj novega. Učitelji so delavnico ocenili kot dobrodošlo in zanimivo osvežitev”.

Profesor Franci Vaupotič med delavnico v tretjem razredu NSŠ Ivana Cankarja pri Sv. Jakobu v Trstu.

Nov način doživljanja tretje življenjske dobe

Kakovostna alternativa domu za ostarele

Silicanum residence za starejše

Ulica degli Scogli 53 - 34170 Gorica - Tel. 0481 538566

Cell. 335.1395483 - info@silicanum.com

www.silicanum.com

ŠE SO PROSTA MESTA!

Deželni svetnik SSK se je v Naborjetu srečal s predstavniki občinske uprave

Gabrovec v Kanalski dolini na pogovorih o večjezičnem šolstvu

Deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec je pretekli ponedeljek na povabilo občinske uprave iz Naborjeta obiskal Kanalsko dolino. Glavna tema srečanja, ki je potekalo v občinski hiši v Naborjetu, je bilo večjezično šolstvo. Pristojni občinski odbornik Alberto Busettini (spremljala ga je funkcionarka Anna Wedam, sicer pokrajinska

predsednica SSO za Videmsko) je uvodoma obnovil naprežanja in napore, ki so bili storjeni v zadnjih letih za to, da so se postavili temelji, na katerih lahko danes načrtujemo večjezično šolanje. Dejal je, da je zdaj nastopil čas za konkretne korake, in v tem smislu predstavil načrt za uvajanje večjezičnosti v šolanju, ki ga bo Občina Naborjet v sodelovanju s trbiškimi licejem Bachmann

začela izvajati v otroškem vrtcu in osnovni šoli že s pričetkom naslednjega šolskega leta. Busettini je dejal, da je za sedanjost občinsko upravo večjezično šolanje temeljnega pomena, saj ohranja žive korenine, ki ljudi vežejo na to območje, in istočasno odpira mladim boljše možnosti za vstopanje v svet. Predstavniki Občine Gabrovec obrazložili, da so v ta namen ustanovili

znanstveno-tehnično delovno skupino pod vodstvom priznanega avstrijskega profesorja Gombosa s celovške univerze, v kateri bodo sedeli tudi predstavniki staršev in slovenskih ter nemških kulturnih društev. Občina Naborjet je projektu namenila že 18.000 evrov iz lastne blagajne,

PRIMORSKI PRIIMKI (45)

SAMOTORČAN

Priimek Samotorčan, ki ga najdemo v Istri, je nastal po imenu kraja. Najprej bomo pomislili na kraško vas z imenom Samotorca. Ali celo na dalmatinski vasi Samotorac in Samotvorac. A zgodovinska raziskava pokaže, da Samotorčani niso Primorci, ampak Kranjci. Pri Polhovem Gradcu, na vrhu griča, s katerega se odpira lep razgled na Ljubljansko kotlino, stoji vas Samotorica. In prebivalci vasi so postali Samotorčani.

Samotorico najdemo zapisano kot Zamaturnitz, Samotoricz, Zamathorice, Samotoritz. Pomen besede pa ni v samotnosti, ampak v samoniklosti. Samotoren ali samotvoren pomeni izvirni, samonikel, poseben. Samoniklost je izrazito pozitivna lastnost. Naselje je to ime dobilo bodisi zaradi samoniklih ljudi bodisi zaradi kake posebne izoblikovane skale. V našem primeru kake izrazite naravne posebnosti v Samotorici ni. Podobna priimka, ki sta nastala iz iste besede, sta tudi Samatorčan in Samostor. Oba priimka pa sta do danes že praktično izginila. Vsi primorski Samotorčani izvirajo iz iste veje. Če gremo stoletje nazaj, pridemo do debelejšje veje, na Vrhniko. Le-ta pa raste iz še debelejšje veje v Mali Ligojini, ki je okoli leta 1722 pognala iz debla Samotorčanov v Samotorici. Tu najdemo Mihaela Samotorčana, ki se je v vasi rodil leta 1674. Porochen je bil z Marijo Korenčan. Odkod se je

priselila v Samotorico, ni težko ugotoviti: iz bližnje vasi Koreno. Njegovih v rodovnik popisanih potomcev je trenutno 199, v Slovenski Istri pa 25.

V Sloveniji živi 99 Samotorčanov. Večina na Vrhniko in v njeni okolici. Število počasi pada. Drugod po svetu tega priimka praktično ne najdemo nikjer. To pa ne pomeni, da se Samotorčani niso izseljevali v prekomorske dežele. Priimek je za tuja ušesa tako dolg in težko izgovorljiv, da so ga prilagodili. V arhivu vseh priseljencev v ZDA na Ellis Islandu tako najdemo v najboljšem primeru priimek Samotorcan, sicer

Samotorica v Polhograjskem hribovju

NAME	ARRIVED	LAST PLACE OF RESIDENCE / BIRTH PLAC
Samotorcan, Marja	1920	Vrhnika S.H.S.
Samotorcan, Joana	1912	Mala, Ligapia, Austria
Samotoreau, ...	1899	Oberbarbach Carindler
Samotoroka, Michal	1905	Wajnilow

Prepisi imen Samotorčanov, ki so emigrirali v ZDA. »Marja« namesto Marija. »Vrhnika S. H. S.« pomeni Vrhniko v takratni kraljevini SHS. »Mala Ligapia, Austria« pomeni Mala Ligojina v takratni Avstriji. »Samotoreau« namesto Samotorčan. »Oberbarbach Carindler« pa je v resnici nemško ime za Vrhniko, Ober-Laubach na Kranjskem. Običajen človek, ki ne pozna Slovenije, se tudi s pomočjo interneta ob takih zapisih ne bo znašel.

pa tudi Samotorean, Samotoreau ali še kaj drugega in tretjega.

Z zapisovanjem pa imajo težave včasih tudi pri nas. Naj povemo anekdoto o piranskem zobozdravniku Slavku Samotorčanu, ki je bil rojen kot Rastislav Samotorčan. Zgodilo se je na pošti. Uslužbenka: »Priimek?« »Samotorčan.« »Kakoooo?« »Sa-mo-tor-čan.« Uslužbenka počasi napiše in nadaljuje: »Ime?« »Rastislav.« Uslužbenka spusti svinčnik iz rok in reče: »Vi me zafrkavate!« Zanimiva pa je zgodba, kako se je priimek čudežno ohranil na začetku prejšnjega stoletja. Valentin Samotorčan in Frančiška Kováč z Vrhniko sta imela kar trinajst otrok. Od tega štiri fante. A so prav vsi štirje umrli že v ranem otroštvu. Potem pa je gospodarjeva najstarejša hči zanosila z orožnikom. Poročiti se nista mogla brez dovoljenja policijskih oblasti, ki so takrat imele tudi to pristojnost do svojih zaposlenih. Frančiška Samotorčan je leta 1921 rodila nezakonska otroka. Dvojčka, fanta. Ki sta tako ohranila priimek.

Tokratni priimek je zadnji, saj poleti te rubrike ne bo. Na svidenje septembra!

Rodovnik Samotorčanov, v enajstih generacijah od leta 1674 do danes. V ozadju je cerkev v Samotorici.

Samatorca na Krasu, enako ime, a brez priimka.

računa pa tudi na črpanje pomoči iz postavke, ki jo posebnim vzgojnim projektom namenja Dežela. Deželni svetnik Gabrovec, ki že vrsto let z zanimanjem spremlja razvoj te tematike, je dejal, da je zelo pomembno, da načrt sloni na željah teritorija, društev, staršev in otrok samih. »To je nedvomno garancija za uspešen začetek daljnoročnega načrta, ki pa štarta z zelo konkretnimi postavkami. Kanalska dolina je zgodovinsko večjezična v deželi, ki je

avtonomna in uživa poseben status prav zaradi tega. Šolstvo - je v nadaljevanju dejal Gabrovec - je sicer v pristojnosti ministrstva, a prepričan sem, da so možne različne poti in rešitve, ki naj se izoblikujejo z največjim možnim soglasjem. Večjezičnost je tu povsem naravna in zato mora to sprejeti v svoje sheme tudi šolsko-izobraževalni sistem«. Deželni svetnik se je v nadaljevanju srečal s predsednikom in odborniki

društva nemške jezikovne skupnosti Kanaltaler Kulturverein. V prejšnji zakonodajni dobi je bil Igor Gabrovec tudi poročevalec v postopkih sprejemanja deželnega zakona za zaščito nemške manjšine. Med obiskom sedeža društva na Trbižu se je seznanil z njihovimi dejavnostmi in bogatim arhivom. Gabrovec se je s predstavniki društva pogovarjal predvsem o izvajanju in učinkovitosti deželnega zakona, ki ščiti in promovira nemško skupnost.

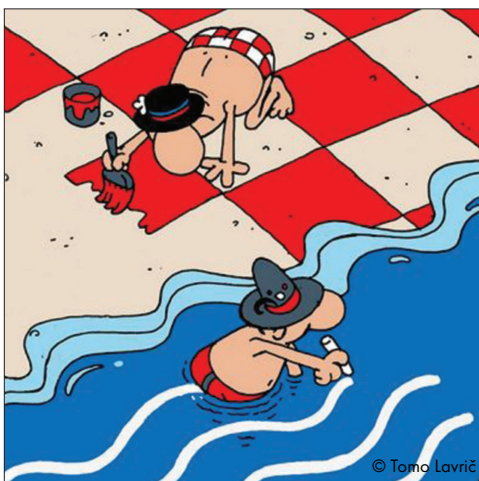
Dovolj podpisov za referendum o zakonu o drugem železniškem tiru med Divačo in Koprom

Slovenija pričakuje zgodovinsko odločitev o meji s Hrvaško!

Poletni čas se tudi v Sloveniji kaže z veliko sonca in vročine, odhajanjem ljudi na razna potovanja ali na počitnice, letos pa tudi s prihajanjem množice turistov iz tujine. Tudi šolsko leto za okoli 161.000 učencev osnovnih šol, in za kakih 54.000 dijakov srednjih šol, je zaključeno. Šolska vrata se bodo za obe ravni učenja in izobraževanja ponovno odprla 1. septembra. V državi smo tudi slovesno zaznamovali praznik Dan državnosti. Omenjeni dogodki in razna gibanja pa so kljub utripu in vzdušju, ki ju ustvarjajo v javnosti, ostali v senci velikega zgodovinskega dogodka, ki ga je napovedalo mednarodno Arbitražno sodišče v Haagu. Slednje je namreč sporočilo, da bo v četrtek, 29. junija, to je v času izida našega časnika, razglasilo sodbo o meji med Slovenijo in Hrvaško. Razglasitev bo javna in bo potekala od 14. do 16. ure.

Gre za velik dogodek, saj sta se državi o meji neuspešno pogajali ves čas svojega obstoja, torej več kot 25 let. Ni bilo uspeha, zaradi česar sta se v proces vključila Evropska komisija in že omenjeno mednarodno Arbitražno sodišče. Po razglasitvi bosta znana potek kopenske in morske meje, pa tudi odločitev o tem, ali bo Slovenija dobila stik z odprtim morjem. Sodba o vsem omenjenem bo dokončna in nanjo ne bo mogoča pritožba. Vendar pa bo veliko težav najbrž nastalo v naslednjih šestih mesecih, ko bo sodbo treba uresničiti. Slovenska vlada je nekajkrat sporočila, da jo bo spoštovala in njene določbe uresničila, ne glede na to, kakšna bodo posamezna določila in ne naloge. Vendar pa v vladi opozarjajo na v letu 2011 sprejet sklep državnega zbora, da v primeru, da Arbitražno sodišče ne bo določilo stika Slovenije z od-

prtim morjem, kot ga določa arbitražni sporazum, slovenska država takšne odločitve ne bo upoštevala oziroma spoštovala. Največje težave v fazi uresničevanja razsodbe pa bo zagotovilo povzročala Hrvaška, ki je zaradi nedovoljenih prisluhov slovenske agentke Simone Drenik in arbitra, ki ga je imenovala Slovenija, Jerneja Sekolca, odstopila od sodelovanja v arbitraži in izstopila iz arbitražnega sporazuma. V Sloveniji je med mnogimi ugibanji in domnevmami o določitvi in poteku meje največ slišati, da bo Sloveniji morda odobren stik z odprtim morjem, toda v zameno bi izgubila nekaj kopnega ozemlja.

© Tomo Lavrič

V Sloveniji se mnogi v politiki, pa tudi v t. i. običajni javnosti, boje, da bi pri uresničevanju sodbe oz. razsodbe ali odločbe Arbitražnega sodišča o meji med Slovenijo in Hrvaško, lahko prišlo do hujših zapletov in morda tudi do incidentov. Najbolj nevraltično območje naj bi bil Piranski zaliv. Hrvaški mediji so že sporočili, da je bila ena izmed ladij hrvaške obalne straže preusmerjena z Reke v Umag, torej v bližino Piranskega zaliva in Slovenije. Sicer pa je bilo v Piranskem zalivu v zadnjem času znova več incidentov med slovenskimi ribiči in čolni hrvaške policije.

Ljubljanski časnik Dnevnik je v pričakovanju sodbe o določitvi meje zapisal, "da bo 29. junij dan, ko si bodo politiki pripenjali medalje ali pa iskali krivce". Zunanji minister Karel Erjavec pa je za časnik Delo dejal, "da pričakuje zaplete dvostranskih odnosov. Pa vendar bo odločba mednarodnega arbitražnega sodišča zelo pomembna, ne glede na zmožnost njene uveljavitve bo nesporno dejstvo, nemogoče jo bo obiti". V obratni smeri pa je Goran Ivanović v dopisu iz Zagreba, v časopisu Dnevnik opozoril, "da na Hrvaškem niso pozabili na grožnje slovenskega zunanjega ministra Karla Erjavca, da bo zavračanje arbitražne sodbe bolj škodovalo Hrvaški, ker Slovenija lahko ovira turiste na njihovi poti na Hrvaško".

Sicer pa je kronika dogajanj v Sloveniji kot običajno polna tudi drugih dogodkov. Prednjačila je obeležitev praznika Dneva državnosti, z osrednjo slovesnostjo in govorom državnega glavarja Boruta Pahorja na Kongresnem trgu. Predsednik Gibanja davkoplačevalci se ne damo, Vili Kovačič, je sporočil, da so zbrali dovolj podpisov potrebnih

za razpis referenduma o primernosti zakona o drugem tiru železnice med Divačo in Koprom. Premier Miro Cerar se je ogorčen odzval in sporočil, da bo vlada spoštovala voljo podpisnikov za razpis referenduma, toda se gradnji ne bo odpovedala. Tudi zaradi tega, "ker gre za nagajanje SDS in Janeza Janše". Odgovoril mu je predsednik Gibanja davkoplačevalci se ne damo, Vili Kovačič. On je prepričan, "da zakon, ki ga napadamo z referendumom, uzakonja dolgoročno korupcijo, ob tem pa za več kot 14 let podaljšuje gradnjo proge med Divačo in Koprom".

Državni poglavar Borut Pahor je v intervjuju za tedenski magazin Reporter povedal, da bo na volitvah za nov mandat kandidiral kot neodvisni kandidat. O tem se je pogovarjal z najbolj odgovornimi ljudmi iz stranke Socialnih demokratov, ki razumejo njegovo odločitev: "Sem pa zelo zadovoljen, da me bodo aktivno podprli". Borut Pahor, je videti, ostaja zvest svoji prvinski stranki, nekdanjim komunistom in zdaj Socialnim demokratom.

Zanimivo oceno položaja v Sloveniji je v televizijski oddaji javne TV, z naslovom Tarča, podal Peter Jambrek, soavtor slovenske ustave in znan politik. Tudi on meni, "da je naša država v primežu starih in novih elit tudi po 26 letih samostojnega življenja. Slovenijo še vedno zelo hromijo monopoli na področjih bančništva, zdravstva, univerz ter zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja. Ni neke zdrave tekmovalnosti in pluralizma, ki bi spodbujala posameznikovo podjetnost in ustvarjalnost. Tu je Slovenija zares zaostala daleč za ostalimi državami osrednje Evrope. Iz težav, povzročenih z delovanjem monopolov pri upravljanju države, nas rešujeta majhnost Slovenije in vpliv Evropske zveze, kateremu se je treba prilagajati".

V isti oddaji nacionalne televizije z naslovom Tarča je bilo rečeno, "da največji izvoz Slovenije niso več avtomobili in zdravila, ampak visoko usposobljeni ljudje, ki odhajajo v tujino. Družba je vložila ogromna sredstva za njihovo izobraževanje, ki je zdaj uporabljeno v tujini. Število odseljenih državljanov Slovenije se bistveno povečuje vse od leta 2012. V zadnjih petih letih se je iz Slovenije izselilo 28.411 državljanov več, kot se jih je v domovino vrnilo. Odšlo je toliko Slovencev, kot jih ima, denimo, mesto Velenje prebivalcev, ali pa kar dvakrat več, kot jih ima Nova Gorica".

Marijan Drobež

obarvan program. Preko petsto obiskovalcev je uživalo v grajskem večeru, ki se je zaključil z ognjenim šovom. Izjemno dober obisk gradu se je nadaljeval tudi ob koncu tedna. V soboto si je grad ogledalo 77 obiskovalcev, včeraj pa kar 150. V prvi sezoni odprtja gradu je vstop v grajski kompleks prost, plačljivi so samo vodeni ogledi, ki jih je mogoče naročiti pri lokalnem turističnem

društvu. Grad je ob sobotah in praznikih odprt od 10. do 19. ure, ob nedeljah pa od 13. do 19. ure. Vodeni sprehodi po grajskem kompleksu so za predhodno najavljene obiskovalce možni tudi v drugih terminih. Za informacije in rezervacije obiskovalci lahko pokličejo na tel. št. 051 201 910 oziroma pišejo na elek. pošto grad. rihemberk@gmail.com.

Mestna občina Nova Gorica je skupaj s Krajevno skupnostjo Branik in številnimi krajani Branika minuli četrtek ponovno odprla grad Rihemberk za obiskovalce. S tem je narejen prvi pomemben korak k oživitvi gradu. Grad je očiščen, urejen je varen dostop. Za zdaj si je mogoče ogledati predvsem zunanjost tega mogočnega objekta zotraj grajskega kompleksa, sčasoma pa upamo, da nam bo uspelo grad oživiti v celoti. Prav v ta namen sodelujemo v projektu Restaura, sredstva za nadaljnjo obnovo gradu pa iščemo tudi na drugih razpisih. Pri tem je izjemnega pomena sodelovanje domačinov, ki so si že doslej zelo prizadevali za odprtje gradu. Sodelovali so s

prostovoljnimi akcijami pri čiščenju gradu, na otvoritvenem večeru pa so se predstavili s sejmom umetniških izdelkov in pogostitvijo obiskovalcev. Že zdaj so izrazili veliko

zanimanje pri organizaciji kulturnih vsebin v grajskem kompleksu. Na otvoritvenem večeru se je predstavila skupina Svitar pod vodstvom Bojane Čibej, ki je pripravila srednjeveško

Mestna knjižnica Izola

Razstava o kajenju tobaka

Neutrudni zbiralec starin Janez Janežič je, skupaj z ženo Marijo, v vitrine v Mestni knjižnici Izola postavil novo razstavo. Tokrat na temo kajenja tobaka. Škatle za cigare, škatlice cigaret in vžigalic, zavojčki tobaka, papirčki in strojčki za zvijanje cigaret, ustniki, cigaretne pipe, pripomočki za čiščenje pip in za tlačanje tobaka v pipo, taki in drugačni vžigalniki (tudi v obliki ptičje hišice), pepelniki iz raznih materialov, reklamni listi in

riki. Kmalu so za delo na plantažah začeli iz Afrike uvažati sužnje.

Evropskim monarhom je tobak prinašal veliko denarja, zato so v 18. stoletju začeli uvajati državne monopole. Sredi 19. stoletja so izumili prvi stroj za izdelavo cigaret. V 20. stoletju se je proizvodnja iz majhnih delavnic selila v hale multinacionalnih korporacij. Njihove reklame so po vsem svetu povzročile velik porast kajenja cigaret. V oglaševanju so sodelovali pravniki, kemiki, zgodovi-

še marsikaj se je znašlo v vitrinah, skupaj s kratko predstavitevjo zgodovine kajenja na barvnem papirju.

Janez Janežič ni samo zbiratelj. O vsakem predmetu zna tudi povedati zgodbo. Tako pove, da je tobak prišel v Evropo po "odkritju" Amerike. Prvotni prebivalci Amerike so ga gojili že pred 8000 leti. Kajenje tobaka je bilo del verskih obredov. Vrača so z izvlečki iz listov zdravili glavobol in zobobol, okužbe ran pa so preprečevali tako, da so nanje polagali sveže liste tobaka.

Tudi v Evropi so s tobakom najprej zdravili glavobol, zobobol, kugo ali izpadanje zob. Konec 16. stoletja se je kajenje tobaka začelo širiti, od Anglije, preko celega Balkana do Turčije in Bliznjega vzhoda. V tridesetletni vojni na začetku 17. stoletja se je ta navada razširila tudi na Kranjsko. Danes največ kadijo v Vzhodni Aziji.

Že kmalu so se začeli oglašati nasprotniki kajenja. Španska Cerkev je na primer leta 1575 prepovedala kajenje v cerkvah, turški sultan Murat IV. je uvedel smrtno kazen za kadilce, na Kitajskem so prepovedali gojenje in uživanje tobaka in kršiteljem zagrozili z obglavljenjem, v Rusiji bi vam za prvič samo odrezali nos in vas odpeljali na prisilno delo v Sibirijo, če bi vas zalotili še enkrat, pa smrti ne bi več ušli.

Vsem prepovedim navkljub pa je trgovina s tobakom v Evropi cvetela. Za evropski trg so tobak gojili na karibskih otokih in v severni Ame-

narji in cela vrsta drugih znanstvenikov, celo zdravnikov, poleg njih pa še filmski zvezdniki in športniki. Za kar so bili seveda dobro plačani. Cigareta je postala simbol užitka in odraslosti. Istočasno so znanstveniki začeli objavljati dokaze o škodljivosti kajenja.

V Mestni knjižnici Izola si lahko izposodite knjigo **Zlati holokavst, izvor cigaretne katastrofe in poziv k njeni odpravi**. Profesor zgodovine znanosti z ameriške univerze Stanford, **dr. Robert N. Proctor**, je z ekipo sodelavcev v desetih letih raziskal več milijonov arhiviranih internih dokumentov. V knjigi je prikazal obseg in moč tobačne industrije, njene laži, manipulacije, zavajanje potrošnikov in sodelovanje tobačnega lobija z vladami. Zaradi finančne koristi tobačna industrija brezvestno uničuje zdravje ljudi in izjemno škoduje tudi okolju. Ker knjiga razkriva njihovo zločinsko delovanje, so tobačni lobiji seveda hoteli preprečiti njen izid in na sodišču zahtevali zaplembo rokopisa. Kar pa jim k sreči ni uspelo. Razstavo o kajenju si lahko ogledate do konca meseca avgusta.

ŠP

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (63)

Mariza Perat

V bližini Milostne kapele je cerkev sv. Magdalene. Mogočna je tudi cerkev sv. Ane. Posebna znamenitost Altöttinga je tako imenovana "Panorama", kjer je na 1200 kvadratnih metrih prikazano Kristusovo križanje.

V verskem oziru je Altötting "Srce Bavarske", kot ga imenujejo. Svetišče, ki ga skupaj z Lurdom, Fatimo, Čenstovo in Loretom štejejo za enega izmed petih pomembnih romarskih svetišč v Evropi, obišče vsako leto milijon romarjev, kar je vsekakor dosti.

Božjo pot v Altöttingu so romarji vedno radi obiskovali. Po večini so hodili bosi in to tudi tisti, ki so prihajali od daleč. Večkrat so s seboj nosili prižgane sveče ter večje in manjše lesene križe, okrog svetišča pa so se pomikali po kolenih.

Poleg preprostih romarjev so v Altöttingu romali tudi

Nepoškodovana kapela ob požigih in pustošenju okrog leta 900 (iz knjige: Karl Pichlmaier, Altötting 1890)

septembra 2006. Ob tisti priložnosti je tu pustil svoj škofovski prstan, ki ga je nosil do svoje izvolitve za vrhovnega Poglavarja Cerkve. Prstan je danes na žezlu, ki ga Marija drži v rokah. Ob prazniku Marijinega Vnebovzeta, ki ga v Altöttingu nadvse slovesno obhajajo, pa je sv. oče leta 2008 v Milostno kapelo poslal zlato vrtnico. Med romarji, ki prihajajo v Altötting, je mnogo mladih. Mnogo je tudi izobražencev. Večkrat so tu tudi mogočne verske manifestacije. Mnogo romarjev je tu zlasti za Binkošti.

Pij VI.

Romarji v Altöttingu

Papež Benedikt XVI. v Altöttingu

Altötting je znan kot kraj miru, zbraniosti in molitve. K temu romarja vabi že svetišče samo s svojo lepo in mirno okolico. Romarji zato radi prihajajo v ta kraj, da tu položijo svoje prošnje k Marijinim nogam in jo prosijo pomoči.

VIRI:

Gruden Josip: Zgodovina slovenskega naroda - Izdala in založila Družba sv. Mohorja, natisnila Mohorjeva tiskarna v Celju 1911; Rihar Franc: Marija v zarji slave - Družba sv. Mohorja v Celovcu, 1909; Leto svetnikov I. Izdala in založila Zadruga katoliških duhovnikov v Ljubljani 1968; Podatki knjižnice Dušana Černeta v Trstu.

Izredni občni zbor Zveze slovenske katoliške prosvete

V sredo, 21. junija 2017, je Zveza slovenske katoliške prosvete priredila izredni občni zbor v prostorih občinskega sveta v Špetru. Na dnevnem redu je bila sprememba statuta, ki jo zahteva Dežela oz. reforma o financiranju majhnih društev. Vse prisotne je najprej pozdravil in nagovoril župan občine Špeter Mariano Zufferli. Predsednica ZSKP Franca Padovan se je županu zahvalila za gostoljubnost ter povedala, da je ZSKP v lanskem letu sprejela v svojo sredo nekatere nove članice, med temi tudi Združenje/Associazione don Mario Cernet in Združenje don Eugenio Blanchini iz videmske pokrajine. S pridobitvijo dveh novih članic iz Špetra oz. Kanalske doline je ZSKP razširila svoje delovanje. Sledil je izredni občni zbor, na katerem so prisotni delegati soglasno sprejeli

spremembe statuta. Po izrednem občnem zboru je bila kratka seja upravnega odbora. Predsednica se je članicam zahvalila za sodelovanje in prisotnim zaželela, da bi se po poletnem premoru vrnil polni energij za novo delovno sezono. Sledila je družabnost v bližnji restavraciji.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franca Žgavec

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 000000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRRESO

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travniki 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publitar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publitarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC. Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu. Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 27. junija, ob 14. uri

Štandrež

Zagoreli so svetoivanski kresovi

Na predvečer, 24. junija, ko praznujemo god sv. Janeza Krstnika, se po naših krajih prižigajo kresovi, ki ob solsticiju segajo v pogansko davnilo. Krščanstvo je ta običaj prevzelo in imenujemo kresove svetoivanske po imenu svetnika. Danes je prižiganje kresov še samo tradicija in lepa navada. Kresni večer pa ni izgubil svoje skrivnostnosti, saj ogenj na svoj način človeka prevzame. V Štandrežu se radi pohvalijo, da zakurijo na bregu Soče največji kres. To bo verjetno tudi držalo, saj nagrmadijo ogromne količine vejevja, dračja in drugega lesa, ki je letos zaradi dolgotrajnega sušnega obdobja še hitreje in močno zagorelo tako, da so se plameni dvigali visoko v nebo. Številni prisotni so se zaradi velike toplote morali odmakniti od kresa več kot

petdeset metrov. Civilna zaščita je skrbela, da bi se ogenj ne razširil na bližnje travnike. Nekoč, ko ni bilo še asfaltnih površin, so v Štandrežu zakurili kresove na vseh trgih in večjih križiščih. Za kresovanje poskrbi društvo skultura 2001, ki je letos obogatilo kresovanje z jahanjem konjev, kar

Peč.

Tudi društvi Jadro iz Ronk in Tržič sta na praznovanju poletnega enakonočja, poleg kresa, nagradili tudi najlepše svetoivanske venčke, ki so jih spletle domače žene in dekleta.

V Doberdobo so to lepo tradicijo obnovili na Gradini, kjer je lep kres osvetlil noč.

V goriškem središču so za cerkvijo sv. Ivana prižgali simbolični kres, saj je v mestu prepovedano kurjenje na prostem.

Na Vrhu sv. Mihaela je tamkajšnje istoimensko društvo nekoliko zamudilo tradicionalen termin in 27. junija pripravilo prirčno prireditev z nastopom domačega otroškega zbora z igrico Kdor najde prijatelja, najde zaklad. Sledil je prižig kresa.

DP

Foto DP

je posebno razveselilo najmlajše. Kresove so letos zakurili tudi v Rupi pri protipoplavnem nasipu. Večer so obogatili z zvoki harmonike v organizaciji društva Rupa -

Sovodnje

S številnimi dogodki obogatili občinski praznik

V drugi polovici meseca junija so potekale po raznih zaselkih občine Sovodnje prireditve, ki so jih organizirala tamkajšnja društva ob podpori občine Sovodnje, ki v tem času praznuje občinski praznik. Višek praznovanja je bil v nedeljo, 18. junija. Začel se je s sveto mašo v cerkvi sv. Martina za vse pokojne upravitelje in svetnike. V večernih urah je bila najprej slavnostna seja občinskega sveta v Kulturnem domu Jožef Češcut, sledila sta kulturni program z nastopom

združenega pevskega zbora pod vodstvom dirigentke Zulejke Devetak in nagajevanje zaslužnih posameznikov in organizacij. Županja Alenka Florenin je česti-

tala nagrajencem in se jim zahvalila za delovanje v korist sovojenjski skupnosti in predstavila dejavnosti, s katerimi se je v prejšnjem letu najpogostejše ukvarjala občinska uprava. Eno izmed pomembnejših nerešenih vprašanj je pristop občine v medobčinsko zvezo.

Največ dogajanja Junjskih večerov je bilo na Peči, kjer so se odvijale športne, predvsem kotalkarske dejavnosti in ob večernih urah plesna zabava. Sovodnjsko nogometno društvo pa si je prevzelo nalogo in cel teden v jutranjih urah vadilo mlade nogometaše iz raznih krajev, ki so se kar dobro izkazali v medsebojnih tekmovanjih.

DP

Foto DPD

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (159)

Otekanje nog in naturopatija (4)

Skupno med Kneippom in naturopatijo je njegova skrb za zdravje z naravnimi metodami, predvsem pa terapijo o urejenem življenjskem stilu, načinu življenja, skozi katerega ohranjamo zdravje. Zdrav in dosleden način življenja nam zagotavlja trajnost zdravja. Vsak dan si moramo zavhati rokave in se z do-

ločenimi zadržki, restrikcijami in doslednostjo tudi v prehranjevanju lahko odločimo, ali bomo hranili svoje zdravje ali bolezen.

Kneippove vaje, ki jih lahko sami doma izvajamo, da vzdržujemo dobro ožilje in čez poletje urejamo bitje srca, so obilvi z mrzlo vodo po spodnjem delu nog. Po jutranjem sprehodu ali teku, ko se vrnemo domov, zmocimo noge z blagim curkom mrzle vode, ki praviloma mora imeti manj kot 18 stopinj. Začnemo z desno nogo pri mezinu na zunanji strani, kjer je manj akupresurnih točk, s curkom gremo počasi do kolena oblijemo koleno, in nadaljujemo po notranji strani noge do palca. Nato preidemo na levo nogo, isto začnemo pri mezinu.

Potem se obrnemo in vajo ponovimo zadaj na levi in desni nogi začenši vedno pri me-

zinu. Končamo tako, da z vodnim curkom oblijemo najprej desno stopalo in potem še levo stopalo.

Vaja je enostavna in kratka, lahko jo izvedemo doma na dvorišču z navadno cevjo ali pa v kopalnici v kadi.

Tudi to je ena od naravnih metod krepitev telesa. S to si lahko lajšamo vročino poletnih dni.

Pomembno: obilve izvajamo 1x na dan kadarkoli, pomembno je le, da med enim Kneippanjem in drugim pustimo 4 ure premora. Na osnovni šoli Fran Erjavca v Štandrežu bomo v mesecu maju odpri Kneippovo stezo, z zelišči in

vodnim obilvom. Steza lahko koristi vsem otrokom in občanom, ob odprtju steze bo prisotna tudi predsednica Kneipp Vrhnika, ga. Maja Artenjak, ki bo izročila šoli priznanje. Tedaj bo praktičen prikaz uporabe Kneippove steze v Štandrežu z učenci osnovne šole Fran Erjavca.

Vredno jo je poizkusiti in iskati zdravje!

/konec
www.saeka.si

Matajur

Cvetje, nori razgledi in kočja iz pravljice (1)

Matajur ni samo koničast vrh v obliki piramide, ki kraljuje nad Nediškimi dolinami, Matajur je veliko več, mi je nekoč zaupal planinec iz Mašer, ki me je nato popeljal po krožnih poteh iz doline v naročje gore. Pot nas je vodila mimo travnikov in prastarih gozdov. Po pastirskih in graničarskih pozabljenih poteh smo raziskovali pravljico pokrajino in nikoli ni bilo konec divjih prepadov, dolin, gozdov, cvetja in nešteti neokrnjenih izvirov. Šli smo celo mimo majhnih, očem skritih gorskih jezerc in tiho sledili skoraj izbrisanim stezam v večnem objemu samote. Hodili smo kar nekaj ur, ne da bi se sploh približali vrhu. Ker Matajur ni samo stožec, ki ga lahko vidimo s celotne Furlanije. Matajur je dežela. Polna skrivnosti. Zavita v tančico pravljicnih utrinkov, medtem ko na najvišji točki vsak konec tedna mrgoli pohodnikov in turistov. Pobočja Matajurja so namreč kot veliko, varno naročje, kamor se lahko skriješ. Matajur pa je dobrodušni velikan, ki si nadene kapo, ko zasluži, da se bliža nevihta in se v zimskih mesecih bojuje z norimi vetrovi, snegom in metežem. Takrat, ko pritisne mrz, moraš vzeti iz omare dereze, če hočeš na vrh pobočja, ki jih poleti vsak zlahka premaguje, se spremenijo

v ledeno strmino, ujeto v sonce, mrz in modrin. Matajur je pozimi pravljica za izbrance. Poleti pa lahak izletniški cilj. Matajur je vsekakor simbol Benečije. Brez stožčastega orjaka si ne moremo predstavljati dolin, ki se zlivajo v Nedižo, samotnih vasi, ki se tesno oklepajo pobočij in življenja v njih. Po njem so poimenovali prvi tukajšnji štirinajstevnik v slovenskem jeziku, ki je začel izhajati leta 1950 in po katerem nosi ime tudi današnji tednik Novi Matajur. Na Matajurju se dogajajo športne in kulturne prireditve, o njem pojejo pesmi, na njegova pobočja se ozirajo popotniki. Tako mogočen je, da ga je videti že z obale in Furlanske nižine, od Alp proti morju pa je eden zadnjih mejnikov gorskega sveta. Matajur. Orjaški objem malih strnjenih dolin. Ponos ljudi, ki kljubujejo zgodovini. Pobočja dobre, zelene gore so najvišje naseljeni predel Benečije, kamor furlanski vpliv ni segel in se je zato slovenska narodnostna zavest dobro ohranila. Zahvala za to gre med drugim številnim zavednim duhovni-

kom, ki so v teh osamljenih visokogorskih vaseh živeli, maševali in delovali. Dandanes se na žalost ta od Boga in ljudi pozabljena naselja neustavljivo praznijo. Planine niso več v rabi, tujci,

predvsem vikendaši, pa kupujejo kamnite hiše in jih spreminjajo v počitniška domovanja. Tu di na slovenski strani meje ni nič boljše, pa čeprav je v vaseh nekaj več življenja in celo nekaj malih mojstrov in podjetnikov, ki si ta

prejšnjega stoletja, je bil kraj namreč priljubljeno zimsko smučišče, potem je bilo snega vsako leto manj, proge in žičnice pa so obmirovale. Ime Matajur naj bi se začelo uveljavljati zelo pozno, nekje v osemnajstem stoletju. Pravijo, da ima izvor v italijanskem imenu Monte Maggiore, ki ga sicer dandanes skoraj nihče ne uporablja več. Monte Maggiore, oziroma Mont Major, se je počasi spremenil v Mot Major, Mat Major in nazadnje v Matajur. Staro beneško ime za goro je bilo Baba oziroma Velika Baba. Zanimivo

ki ga vidiš od vsepovsod in je od nekdaj simbol teh dolin in zavetnik Benečanov. Na Matajur ali Babo pelje neštevota poti. S slovenske strani je najbolj znana stara pot mimo planin z Livka. Dolga in položna se vije mimo Mrzlega vrha in pašnikov, ki so bili nekoč polni živine. Mleko in sir se da dobiti še danes, na razgledni Idrski planini, ki je lahko izletniku cilj ali samo priložnost za kratek postanek. Z Livka do vrha rabimo kar nekaj ur, pa čeprav se mulatiera izogne hujšim vzponom in je pot primerna tudi za kolesarje in manj utrjene pohodnike.

Na italijanski strani je poti več. Najbolj strma in po vsej verjetnosti najbolj samotna, saj ne poznam nikogar, ki bi se že vzpenjal po njej, gre iz Štupice do cerkve sv. Lovrenca in nato na vrh. Pot se vije po skalovju in, po strmem, v dežju spolzkem pobočju. Nekje na spletu sem prebrala, da je vzpon po tem severozahodnem grebenu planincem skrajno nepriazen. Priporočili bi jo lahko le najhujšemu sovražniku, je o njej zapisal alpinist, ki jo je prehodil spomladi v blatu. Poleg vsega pa na tem predelu Benečije čez celo leto kar mrgoli klopov. Razlog več, da se raje odločimo za enega krajših južnih vzponov in vrh gore dosežemo brez večjih nevarnosti in naporov. Najlepši stezi gresta od Sv. Lovrenca in iz vasi Matajur. Matajur, kot dejansko vsa Benečija, se ponaša z izredno bogato in raznovrstno floro. Neka-

teri trdijo, da je malo gora, kjer bi se človek lahko nagledal toliko različnih vrst cvetja. Zahvala za to gre odprti, sončni in sorazmerno južni legi ter apnenčastim tlom. Na avstrijskih Turah ali na pogorju Nockberge, kjer ni apnenca, je cvetja veliko manj, visokogorski travniki pa so veliko manj raznoliki in zanimivi.

Matajur je z naravoslovnega vidika najzanimivejša gora Julijskih Predalp in že od začetka 18. stoletja privablja številne naravoslovce in botanike. Nekaj tu rastočih primerkov, govorimo o približno 619 vrstah vaskularnih rastlin, je zelo redkih in strogo zaščitnih. Ko se v maju in juniju počasi vzpenjamo po bujnih pobočjih navzgor, srečamo narcise, rododendrone, kranjski jeglič, pogačice, različne vrste svišča, lilije, encijan, šmarnice, orlice, mak in še veliko drugega, skalovje in strmine pa skrivajo v svojih nedrjih celo gorsko kraljico, planiko. Izjemne barve, raznolikost in izjemna lepota cvetočih travnikov so že same po sebi razlog za izlet po planinskih poteh Matajurja. Očaral nas bo šopek pri šopku, opajale nas bodo vonjave, sklanjali se bomo nad drobnimi nežnimi glavicami in opazovali lepoto in popolnost, ki jo premore samo narava. Cvetje na Matajurju je seveda velika dragocenost, trgamo ga lahko samo prek teleobjektiva, saj slike nikoli ne ovenejo in ostanejo v trajen, večern spomin. Rože pa ostanejo, da se majojevo vetru in krasijo pobočja v čast tistim, ki se vsako leto vračajo v pravljico pripoved, ki ji pravimo pomlad.

Suzi Pertot

Daniel Tomizza se seli k Primorju

Valček nogometnih trenerjev

Tokratni, zadnji junijski športni kotiček je naravnani na poletni prestopni rok pri naših nogometnih ekipah. V zadnjih tednih se je nabralo veliko novosti, pogledjmo po posameznih društvih, kaj se kuha. Elitna liga. Pri Krasu so odločno obrnili stran in zamenjali garnitu-

metnega gibanja, zadnje sezone pri Costalungi. Juventino bo še dalje vodil Nicola Sepulcri. Po dveh zaporednih napredovanjih je kajpak potrjen tudi strateg Primorja Davide Ravalico, ki bo ob igralcih, ki so delovali nadvse usklajeno že lani, računal še na prvovrstni okrepitvi, že omenjenega Tomizza in napadalca veterana Emila Zubina iz Brtonigle, ki je v Italiji igral celo na ravni C2 lige in je štiridesetim letom navkljub še dalje strah in trepet obramb.

Prva amaterska liga. Novega trenerja imajo tako pri Primorcu, ki je nazadnje iz višje lige, kot pri Mladosti in Zarji. V Trebčah so angažirali Vincenza De Sia, ki je delal v prvi vrsti z mladinskimi ekipami. V Bazovico pa prihaja Michele Campo, ki je svoj čas sodeloval kot pomočnik tudi s Krasom, lani je vodil Sistiano. V Doberdob pa se vrača Stefano Caiffa. Prestopov nogometašev je za zdaj še bore malo.

Druga amaterska liga. V Sovodnjah so po izpadu zaupali domačemu trenerju, to je nekoč dolgoletni kapetan Simon Feri, ki je že vodil mladince. Nobene vesti doslej iz Bregovega tabora. V tretji amaterski ligi pa je bil na klopi Gaje, našega edinega predstavnika v tem tekmovanju, potrjen mladi domači trener Danilo Venanzi.

HC

na, trenerja zadnjih dveh let, ki je prestopil k San Luigiju, vodil Aldo Corona, stari znanec našega nogo-

Poletne razstave na obeh straneh

Od Trsta do Šempetra in nazaj - V Miljah slovenska grafika

Tržaška gostilna **La Citta'di Londra** na ulici Ghiberti je od nekdaj stičišče in pribežališče krajevnih umetnikov. Bližina konservatorija Tartini privlačuje, poleg glasbenikov in gostov od vsepovsod, tudi ljubitelje umetnosti, ki si ob prigrizku domače tržaške kuhinje privoščijo tudi ogled slik, ki so izobešene v vseh prostorih lokala. Tačas je še odprta razstava hrvaškega slikarja **Vlada Tuđe Življenje je lepo - Život je lep**, ki je do pred kratkim razstavljal še v bližnji galeriji La Vetrina v začetku ulice Udine. Na nedavnem odprtju, ob udeležbi predsednika tržaške Hrvaške zajednice (skupnosti) Giancarla - Damira Murkovića, je živi in eksperimentalni kolorizem njegovih večjih formatov prof. Roberto Ambrosi označil kot dela vredna "jugoslovanskega Picassa". V njih je prepoznal, ob vseh izrazih jugoslovanske poveljne tradicije, tudi prvine abstraktnega ekspresionizma, informela, akcijskega slikarstva, "tachizma", se pravi delo kompleksnega umetnika, ki z eleganco in lahkoto uspe povezati figurativnost Picassa s prispevki drugih sodobnih tokov, tudi Dubuffetove "art brut" in prejšnjih vzorcev, od igrivosti secesije do prefinjenosti Schieleja. In res tudi slike, ki so še na ogled v Citta'di Londra do počitnic obrata, ponujajo učinkovite igre kompozicije in barv, akrilnih sinjih, roza, zelene, ki jih prekrivajo in zamejujejo konture stiliziranih figur, oči, prabitne strukture ameb, nekakšna sanjska fiziologija, ki spominja na futuristične mimobežnice. Kdor je imel priložnost spoznati vulkanskega slikarja, ki je študiral na akademiji v Rotterdamu, kjer je bohemsko živel na ladji, se ni mogel načuditi energiji Tuđe, ki razstavlja hkrati v Parizu in drugih mestih Evrope in po svetu. Nemara bomo lahko spet videli njegove pisane barvne kolobarje, če se bo izteklo, že ob naslednji Barkovljanki

na ugledni lokaciji. Animatorja razstav v tržaški gostilni sta umetnika Leo Cimadori in Paolo Guglielmo Giorio, ki nadaljujeta poslanstvo pokojnega Dantega Pisanija, znanega tržaškega slikarja, ki je prirejal tu razstave. Giorio je lastnik tržaške galerije **La Vetrina**, ki te dni (do 7. julija) gosti razstavo **Cimadorija**

Somiglianze - Podobnosti: na nenavadnih lepenkastih podlagah je izrisal stilizirana in elegantna obličja lepotic, nekakih dark variant figur, ki smo jih bolj vajeni iz platnic glamuroznih modnih revij. Njun pogled je zbadljivo bodeč in kontrastiran. Omenjena kulturna delavca si prizadevata za širšo povezavo in sodelovanje med tu živečimi ustvarjalci in v bližnjih okoljih tudi čez mejo. Zato sta pred meseci prire-

dila razstavo del novogoriškega umetnika Bogdana Sobana **v Londonu** in po njegovem posredovanju sodelovala pri organizaciji in odprtju (pretekli četrtek) **razstave slik ustvarjalcev iz Trsta in Vicenze - Vetrina d'Estate**, v Dvorcu Coronini v Šempetru pri Gorici. Galerija "La Vetrina" je z Občino Šempeter - Vrtojba in Likovnim Društvom Šempeter - Vrtojba zbrala k sodelovanju lepo skupino slovenskih in italijanskih umetnikov za ta skupni poletni utrinek, ki bo na ogled do 7. julija v Šempetru na trgu Ivana Roba 3/A in nato od 14. do 27. julija še v omenjeni tržaški galeriji na ulici Udine 2.

V Šempetru in kasneje v Trstu razstavlja: Elena Ester Accardo, Ivan Bidoli, Giuseppe Callea, Alessandro Calligaris, Egle Ciacchi, L. Cimadori, Giancarlo Coletti, Claudio Dal Pra, Bruna Daus, Samantha Fermo, P. G. Giorio, Flavio Girolomini, Lara Kobal, Graziella Lucchin, Giuliana Martinz, Alessandra Maver, Nadja Moncheri, Simonetta Montagna, Giuliano Pecelli, Loredana Riavini, Vedran Silipetar, Renata Siroitch, Teja Ghelij, V. Tuda, Marco Zanolro in Simone Zola.

V **miljskem muzeju Ugo Cara'** pa bodo 29. junija odprli spet skupinsko razstavo **Grafica slovena in Italia - Slovenska grafika v Italiji**, dragocen izsek tovrstne umetnosti, ki ga je uredil kurator Denis Volk. Izbrani umetniki so, nekateri vrhunski predstavniki ne le zamejske in ne le slovenske umetnosti jedkanice in tiska s torkljo - Avgust Černigoj, Bogdan Grom, Matjaž Hmeljak, Zora Koren Skerker, Marjan (Panči) Kravos, Klavdij Palčič, Claudia Raza, Lojze Spalac, Franko Vecchiet, Edvard Zajec, Boris Zuljan. Pri uresničitvi pregleda so z Občino Milje sodelovali Mednarodni grafični likovni center - MGLC iz Ljubljane, tržaško društvo za umetnost KONS, slovenski generalni konzulat v Trstu in slovensko ministrstvo za kulturo.

/str. 16
Davorin Devetak

ro primorskih nogometašev. Kapetan Spetič in Smrtnik sta prestopila v D ligo k videmskemu moštvu Cjarlins Muzane. Salkič in Stančič pa sta se odločila za sežanski Tabor v drugi slovenski ligi. Daniel Tomizza pa se seli k Primorju, kjer je začel bogato kariero. V zameno se potrjeni trener Radenko Knežević veseli štirih prihodov, to so nekdanji prvotigaš (Ascoli, Cagliari, Sampdoria), veteran Andrea Parola, ki je nastopal tudi za Triestino, izkušena Damir Hadžić in Jaka Štromajer iz najvišje slovenske lige ter mladi Novogoričan Ambrož Klančič od Sovodenj. Promocijska liga. V tem prvenstvu bodo nastopale kar tri slovenske ekipe. Vesno, ki je izpadla iz elitne lige, bo namesto Luigina Sandri-

V Sloveniji razkrili pranje iranskega denarja v NLB

Naslednja postaja: Teheran

Slovenski bančni sistem je v zadnjih mesecih spet pod drobnogledom. Po prelomni zimi na prehodu iz leta 2013 v 2014 ter prvem šoku zaradi navala slabih kreditov, se je panika nekoliko podelila. Seveda, takrat je bančna luknja – njena globina naj bi po izračunih tujih mednarodnih agencij znašala 5 milijard evrov – ogrožala finančno suverenost slovenske države. O Sloveniji so v tistem obdobju govorili kot o novem Cipru, državi, ki jo bo reševala evropska trojka.

Ni vse zlato, kar se sveti

Okoliščine so se potem spremenile. Slovenija je gospodarsko ponovno vzcvetela. K temu so najbolj pripomogli izvoz in tista podjetja, ki poslujejo s tujino. Preobrat je doživela tudi postavka investicij, pri čemer se je potrebno delno zahvaliti tudi dejstvu, da je ob koncu programskega obdobja za črpanje kohezijskih sredstev 2007-2013 potrebno pridobljena sredstva porabiti, da bi jih po nepotrebnem ne vračali Evropi. Vlada je medtem tudi zagnala slabo banko. Na novo je reorganizirala upravljanje 12 milijard evrov težkega državnega portfelja in Sod ter večino drugih paradržavnih skladov, ki so imeli portfeljske naložbe, stlačila v SDH. Druga največja slovenska banka, NKBM, je dobila tujega lastnika – sklad Apollo. Skratka, povprečen državljani je krizno stanje iz konca leta 2013 nekako že pospravil v podzavest. Tudi NLB, vir vsega zla, deluje v zadnjih letih s pozitivnim predznakom. In to je zdajšnja vladna koalicija spretno izkoristila, da bi z Erjavcem in Židanom na čelu preprečila

prodajo. A o tem smo pisali zadnjič. Tokrat se bomo zaustravili na učinku streznitve, ki ga je v javnosti imelo nedavno razkritje »afere Iran« znotraj NLB. V največji slovenski banki so – tako kažejo dokumenti, ki jih je razkrila preiskovalna komisija za bančno luknjo – med letoma 2008 in 2010 oprali za milijardo dolarjev sredstev dvomljivega izvora. Razkritje je slovensko javnost v trenutku spravilo spet v leto 2013 in še enkrat ponudilo sliko o takratnem delovanju banke. In na dan so v zaslišanjih že omenjene komisije prišla tudi imena in obrazi ljudi, ki so bili takrat na odgovornih funkcijah in ki jim je po začetnem preplahu uspelo utoniti v pozabo splošne javnosti. Koliko časa se bo nezadovoljstvo nad omenjenimi zgodbami še obdržalo na površju, je seveda drugo vprašanje. Odgovor je najbrž, žal, retoričen.

Enosmerna vozovnica za Teheran

Zgodba o pranju iranske milijarde dolarjev je na meji verjetnosti. Zgodba je tekla med letoma 2008 in 2010. Iranski poslovnež z angleškim državljanstvom Iraj Farrokhzadeh je v tem obdobju nakazoval milijonske zneske s svojega podjetja Farrokhzadeh partnership (račun odprt

na iranski banki Export development Bank of Iran) v Slovenijo na račun, ki ga je poslovnež odprl na NLB. Od tam pa je denar otekal na 9.400 različnih računov. V dveh letih se je nabralo za 770 milijonov evrov (po takratni menjavi približno milijarda dolarjev), ki so nenad-

zorovano preko Slovenije potovali kdo ve kam. Do pravih ukrepov ni prišlo kljub temu, da so NLB in njihove službe na spornost iranskega podjetnika opozarjale tudi tuje banke. Nekateri slovenski mediji pišejo, da je iranskega podjetnika leta 2008 sprejel oziroma povabil takratni prvi človek NLB, Marjan Kramar. Gre za predsednika uprave, ki je bil na čelu NLB v obdobju med 2004 in 2009, ko je bilo podeljenih največ slabih kreditov. Da pa enakomerno porazdelimo odgovornosti, je

treba poudariti še drugo razkritje, ki izhaja iz dela preiskovalne komisije in na katerega so opozorili slovenski mediji. Po odhodu Kramarja je uprava, ki ji je predsedoval Draško Veselinovič, odobrila sklep, da se iranskemu podjetniku oprosti prilivna provizija, če bi njegov promet presegal 10 milijonov evrov mesečno. Kaj to pomeni? Banka se je odpovedala določenemu delu prihodkov pod postavko provizij od poslov stranke. Ergo... mimo dejstva, da je uprava pri-

nost. Ljudje, ki so pričali pred preiskovalno komisijo o bančni luknji, so namreč tisti, ki so bili na vodilnih mestih v slovenskih bankah, ko so se podeljevali vsi slabi krediti. Za zdaj ni nihče zaradi tega odgovarjal. Omenili smo Marjana Kramarja. Veste po čem je gospod Kramar najbolj znan? Po uspehih na NLB? Ne. Znan je po tem, da je ob odhodu prejel denarno nagrado za opravljeno delo v višini milijona evrov. Sloves bankirja slabih kreditov ga je sicer po letu 2009 oddaljil od

bančnega sveta, a, kot že povedano, ga roka pravice tako ali drugače doslej ni oplazila. Morda še kako drugo ime tistega časa, samo za vzorec. Marko Jazbec, recimo. V upravi NLB je bil med letoma 2009 in 2012. Torej, tako v času iranskih poslov kot v času slabih kreditov. Po obdobju v banki je presedlal najprej v turizmu – Hotele Bernardin. Leta 2015 so ga imenovali na mesto prvega človeka SDH, od koder so »ga odstopili« lani poleti v aferi blokade Luke Koper. No, kmalu zatem si je

našel novo ugledno mesto: danes je Jazbec na čelu pozavarovalnice Sava, pri kateri je SDH največji posamični lastnik (25 odstotkov). In da bo slika popolna. Božo Jašovič je bil predsednik uprave NLB med letoma 2009 in 2012. Njegova uprava je iranskemu poslovnežu podaljšala moratorij na odplačevanje provizij. Jašovič se je po obdobju na NLB zaposlil na Gorenjski banki, nedavno pa je bil med kandidati za nadomestitev Franceta Arharja na čelu Združenja bank Slovenije. In

še zadnji od teh primerov, ki bi jih lahko našli še veliko več. Matej Narat je bil na NLB zelo dolgo (med 2002 in 2009) kot vplivni član uprave. Za tem se je preselil v prezadolženo podjetje Sava (nekdanje gumarsko, danes turistično podjetje). Njegova prisotnost je bila bistvena pri tem, da je banka nekdanje kranjsko podjetje sploh ohranila pri življenju. Zadeva je tukaj že malodane absurdna. Sava je bila med podjetji z največjo količino slabih kreditov, ki so bili konec leta 2013 preneseni na slabo banko. Ker takratno vodstvo slabe banke (nordijska različica pod vodstvom Torbjorna Manssona) ni izpolnjevalo njegovih pričakovanj, je bil neformalno med zaslužnejšimi za njihov odstrel.

No, v omrežju NLB je bil nekdanji tudi Metod Dragonja, ki je nato kot državni sekretar na finančnem ministrstvu pomagal pisati strategijo upravljanja portfelja državnih investicij. V tej strategiji je zapisano, da bo 25 odstotkov NLB ostalo v državnih rokah (namesto da bi zasebniki kupili 100 odstotkov), Sava pa je postala »pomembna državna naložba«. Država jo je tako rešila. No, takih primerov bi lahko naštevati še in še.

Vmesna postaja

Iranska zgodba je morda samo eden od visokov sprevržene bančne politike NLB v spornem obdobju. Bančniki, ki so pripravili in skuhalo iransko zgodbo, so bolj ali manj tisti, ki so kuhali podobne zgodbe vseskozi. Iranski posli so bili del zgodbe, ki bi ne smela priti v javnost. A so prišli. Od slabega kredita do slabega kredita se tako čedalje bolj razstira pogled v razsežnost načina poslovanja, ki je ustvarilo bančno luknjo. Teheran ni bila zaključna postaja, bila je samo ena od vmesnih.

kil

Zbor Veseljaki iz Doberdoba

Nastop na Poljskem

Prve dni meseca junija je otroški pevski zbor Veseljaki iz Doberdoba kronal svoje letno delovanje z nastopom na Poljskem. V nekdanjo poljsko prestolnico se je odpravil na povabilo sovaščanke Susi Ferfolja, ki živi že dolga leta v Krakovu. V nekaj dneh so si otroci v spremstvu staršev in pod vodstvom izkušenih vodičev ogledali kar nekaj zanimivosti, od rudnika soli v Wieliczki, do gradu in katedrale v Krakovu,

kraljevskih grobnic, podzemnih ostankov srednjeveškega dela mesta, Wadovic z ogle-dom rojstne hiše svetega Janeza Pavla II. (slednja je pred tremi leti postala zanimiv interaktivni muzej), pa celo do vodene ekskurzije v koncentracijsko taborišče Auschwitz in Birkenau. Najbolj občuteno pa je bilo nedeljsko jutro, ko so otroci peli pri sv. maši v cerkvi – kapeli, posvečeni sv. Faustini Kowalski. Po sv. maši pa so Ve-

seljaki pod vodstvom Lucije Lavrenčič in ob orgelski spremljavi Susi Ferfolja imeli še krajši koncert na koro, svoje ubrano in nežno večglasno petje pa so sklenili pred glavnim oltarjem ob prisotnosti številnih turistov, ki nenehno prihajajo v omenjeno kapelico častit relikvije poljske svetnice. Skratka, zelo intenzivni dnevi, ki so udeležencem nudili veliko različnih izkušenj in jih notranje obogatili. Zahvala naj gre vsem osebam, ki so prispevale k organizaciji izleta ter SSO – ju ter Uradu Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

S 15. strani

Od Trsta do Šempetra ...

Razstava je nastala na osnovi bogatega fonda ustanove, ki že mnogo let prireja mednarodni grafični bienale in hrani primer-

ke glavnih predstavnikov te vrste, ki so sodelovali na ljubljanski prireditvi, eni najbolj uveljavljenih v svetu. Nekaterih mojstrov ni več, zadnja nas je zapustila Zora Koren Skerk in to je njena prva posthumna razstava. Morda kdo tudi manjka v izboru, a za vse ljubitelje hrapave lepote eksplozivnih,

kričečih barv in temnosivih otenkov črnih, plasti najrazličnejših materialov in matric, pridobljenih z znanjem ali s slučajnostjo, bo pravi praznik obisk istrsko-beneškega mesteca in ogled eksponatov Gutenbergove in Dürerjeve umetnosti, ki še naprej kljubuje ob vsem prodoru elektronskih umetniških ikon in podob. Slika iz šempetrske razstave je delo Vlada Tuđe, na plakatu miljske razstave pa je upodobljena Spacalova grafika.

VETRINA
GALLERIA D'ARTE CONTEMPORANEA

Leo Cimadori
Somiglianze

Mostra personale dal
20 giugno al 7 luglio 2017

Ingresso libero dal lunedì al giovedì dalle 17.30 alle 19.30
Inaugurazione martedì 20 giugno 2017 alle ore 18.00

Seguici su VETRINA - via Udine 2 - Trieste - email: lavetrinatrieste@libero.it
Info: 3355280351 - 3358459066

GRAFICA SLOVENA IN ITALIA
SLOVENSKA GRAFIKA V ITALIJ

Avugst Černigoj, Bogdan Grom, Matjaz Hmeljak, Zora Koren Skerk, Marjan Kravos, Klavdij Palčić, Claudia Raza, Ljiljana Spacal, Franco Vecchiet, Edvard Zajec, Boris Zulan

a cura di / kurator Denie Volk

29 giugno - 23 luglio / 29. junij - 23. julij 2017

orari da martedì a venerdì 18-20
sabato 10-12 e 18-20 | domenica e festivi 10-12

Museo d'Arte Moderna
UGO CARÀ
via Roma, 9 - Muggia (TS)

Info Comune di Muggia - Assessorato alla Cultura
040 3360340 - ufficio.cultura@comune.muggia.ts.it
www.beniaminamuggia.eu